

BAROMETAR STANJA MSP ODABRANIH SEKTORA U HERCEGOVINI

MOSTAR, FEBRUAR 2012.

Barometar stanja MSP odabranih sektora u Hercegovini

REDAH Mostar

Dokument priredili:
Osoblje REDAH i NERDA

Mostar, veljača 2012.

SADRŽAJ

Uvodne napomene

• Definicije	8
• Primjena	8
• Korisnost	9
• Metoda rada	9

Rezultati poslovanja, trenutni i očekivani nivo razvoja u razdoblju od 6 mjeseci

Ukupna proizvodnja

• Intersektorski presjek	12
• Sektor turizma	13
• Sektor sira	15
• Sektor plastike	16
• Metaloprerađivački sektor	18
• IKT sektor	19

Narudžbe s inozemnog tržišta

• Intersektorski presjek	21
• Sektor turizma	22
• Sektor sira	24
• Sektor plastike	25
• Metaloprerađivački sektor	27
• IKT sektor	28

Narudžbe s domaćeg tržišta

• Intersektorski presjek	30
• Sektor turizma	31
• Sektor sira	33
• Sektor plastike	34
• Metaloprerađivački sektor	36
• IKT sektor	37

Zalihe

• Intersektorski presjek	39
• Sektor turizma	40
• Sektor sira	41
• Sektor plastike	42
• Metaloprerađivački sektor	43
• IKT sektor	44

Zalihe vezane za proces proizvodnje

• Intersektorski presjek	45
• Sektor turizma	46
• Sektor sira	47
• Sektor plastike	48
• Metaloprerađivački sektor	49
• IKT sektor	50

Broj zaposlenih

• Intersektorski presjek	51
• Sektor turizma	52
• Sektor sira	53
• Sektor plastike	54
• Metaloprerađivački sektor	55
• IKT sektor	56

Izgledi poduzeća na tržištu

• Intersektorski presjek	57
• Sektor turizma	58
• Sektor sira	59
• Sektor plastike	60
• Metaloprerađivački sektor	61
• IKT sektor	62

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada

• Intersektorski presjek	63
• Sektor turizma	63
• Sektor sira	63
• Sektor plastike	64
• Metaloprerađivački sektor	64
• IKT sektor	64

Nedostatak radne snage

• Intersektorski presjek	65
• Sektor turizma	65
• Sektor sira	65
• Sektor plastike	66
• Metaloprerađivački sektor	66
• IKT sektor	66

Najvažnije prepreke za rast

• Intersektorski presjek	67
• Sektor turizma	67
• Sektor sira	68
• Sektor plastike	68
• Metaloprerađivački sektor	69
• IKT sektor	69

Profitabilnost

• Intersektorski presjek	70
• Sektor turizma	71
• Sektor sira	72
• Sektor plastike	73
• Metaloprerađivački sektor	74
• IKT sektor	75

Zaključna razmatranja	76
------------------------------------	-----------

Uvodne napomene

U okviru projekta CREDO Hercegovina, Regionalna Razvojna Agencija REDAH odlučila se za pokretanje aktivnosti ispitivanja predstavnika najpropulzivnijih industrijskih sektora za područje regije koju pokriva. Želja nam je da kroz uvođenje popularne metode za ocjenu poslovnog okruženja pružimo kvalitetan i vjerodostojan prikaz poslovnog okruženja u regiji, promatran kroz prizmu samih privrednika.

Ovaj način procjene poslovnog okruženja pruža obilje korisnih informacija svim onim pojedincima, organizacijama i institucijama koji se bave problematikom ekonomskog razvoja.

Također, budući da je metoda usklađena sa svjetskom praksom praćenja ekonomskih kretanja i procjene poslovnog okruženja, ovaj dokument može predstavljati i koristan izvor informacija za sve one zainteresirane strane iz inozemstva koje imaju ili planiraju ostvariti poslovne kontakte u regiji Hercegovina.

Pred Vama je prvi broj MSP barometra, koji obrađuje razdoblje 2010. – 2011. godina, odnosno mišljenja o različitim ekonomskim parametrima vezanim uz to razdoblje.

U narednim redovima možete naći osnovne informacije o Barometru kao metodi istraživanja tržišta, modalitetima upotrebe kao i informacije o metodama koje je REDAH koristio u kreiranju ovog dokumenta.

Definicija

Barometar je suvremeno koncipirana metoda istraživanja tržišta koji služi za procjenu, ispitivanje i određivanje stavova, mišljenja i vrijednosti definirane grupe ispitanika.

Primjena

- Istraživanje trendova na tržištu
- Istraživanje trendova unutar preduzeća
- Interna (stavovi zaposlenih, saradnja među odjelima, razvoj kompetencija, profesionalna orijentacija itd.)
- Eksterna (stavovi i potrebe i navike kupaca, tržišna pozicija i svijest o proizvodu, istraživanje tržišta pred lansiranje novog proizvoda, mjerenje zadovoljstva kupaca)

Korisnost

Permanentnim tržišnim istraživanjima, eksternim ili internim, korisnik Barometra ostvaruje brojne koristi od kojih ističemo:

- ostvarivanje komunikacije s klijentom u cilju poboljšavanja proizvoda i izgrađivanje lojalnosti
- ostvarivanje komunikacije sa zaposlenima u cilju poticanja timskog rada i poboljšavanja učinkovitosti organizacije
- povratna informacija o mišljenju i zadovoljstvu potrošača, o imidžu brenda ili kompanije, o učinku promotivnih aktivnosti, o trendovima, o konkurenciji
- pristup rezultatima u realnom vremenu i mogućnost brze reakcije i prilagodbe zahtjevima potrošača
- upoznavanje javnosti / kupaca / zaposlenika s novostima u ponudi / poslovanju poduzeća
- identifikacija segmenata poslovanja u kojima je nužno uvesti promjene
- upravljanje i donošenje odluka na osnovu točnih informacija (činjenica)
- potpunu kontrolu istraživanja – pouzdavanje u rezultate

Metoda rada

REDAH se u kreiranju Barometra odlučio za ispitivanja trendova na tržištu, iz kuta privrednih subjekata koji djeluju u okviru industrijskih sektora koje REDAH prati kroz implementaciju projekta CREDO Hercegovina.

• Kreiranje upitnika

Upitnik obrađuje mišljenja ispitanika o segmentu prodaje, zaliha, uposlenih, iskorištenju instaliranih kapaciteta, identifikaciji prepreka za razvoj kao i procjenama rezultata poslovanja u proteklom razdoblju kao i očekivanja o istim u narednom razdoblju.

• Dinamika

Ispitivanja tržišta putem MSP Barometra se vrši u redovnim intervalima, dva puta godišnje.

- **Formiranje liste MSP**

Analizom baze podataka MSP-a, kreiranom za potrebe projekta CREDO Hercegovina, selektirana su poduzeća koja će biti uvrštena u proces istraživanja i procjene poslovnog okruženja na nivou regije Hercegovine.

- **Fokus na izabrane industrijske sektore**

U procesu formiranja liste MSP koji će biti uključeni u ovu aktivnost fokus je bio na MSP koji pripadaju sektoru turizma, sira, plastike, metaloprerađivačkom sektoru te IKT sektoru.

- **Distribucija i prikupljanje upitnika**

Predstavnici REDAH-a intervjuirali su MSP koji se nalaze na listi, prezentirali proces i korisnost provedene metode Barometra te prikupili popunjene upitnike. Ova aktivnost je realizirana u drugoj polovini 2011 godine.

- **Analiza podataka**

Osoblje REDAH-a, uz podršku gospodina Slaviše Stajkovića, NERDA, Tuzla, je izvršilo analizu dobivenih rezultata te pripremila i ovaj broj MSP Barometra.

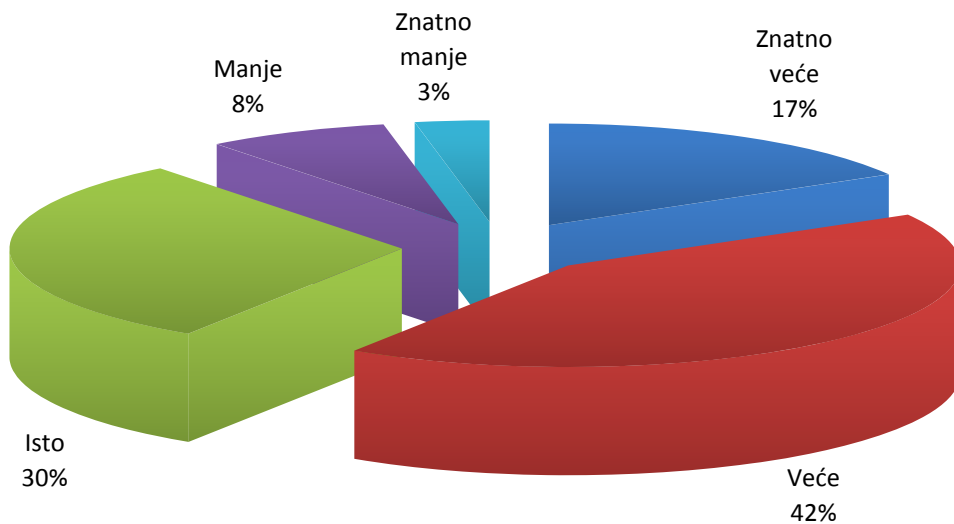
- **Karakteristika uzorka**

U istraživanje je uključeno 84 poduzeća s područja regije Hercegovina, od toga njih 27 pripada sektoru turizma, 13 sektoru sira, 16 sektoru plastike, 20 metaloprerađivačkom sektoru te 8 IKT sektoru.

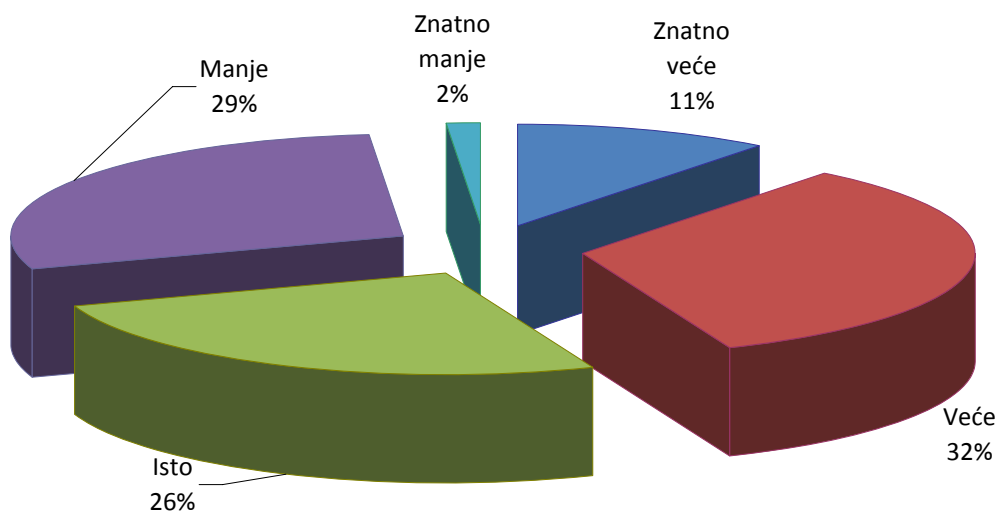
**Rezultati poslovanja, trenutni i očekivani
nivo razvoja u razdoblju od 6 mjeseci**

Ukupna proizvodnja – intersektorski presjek

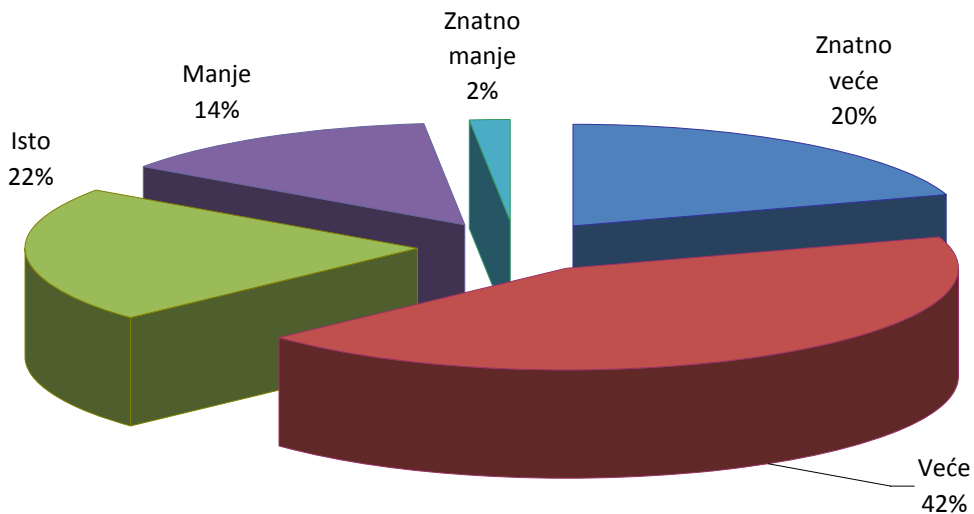
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

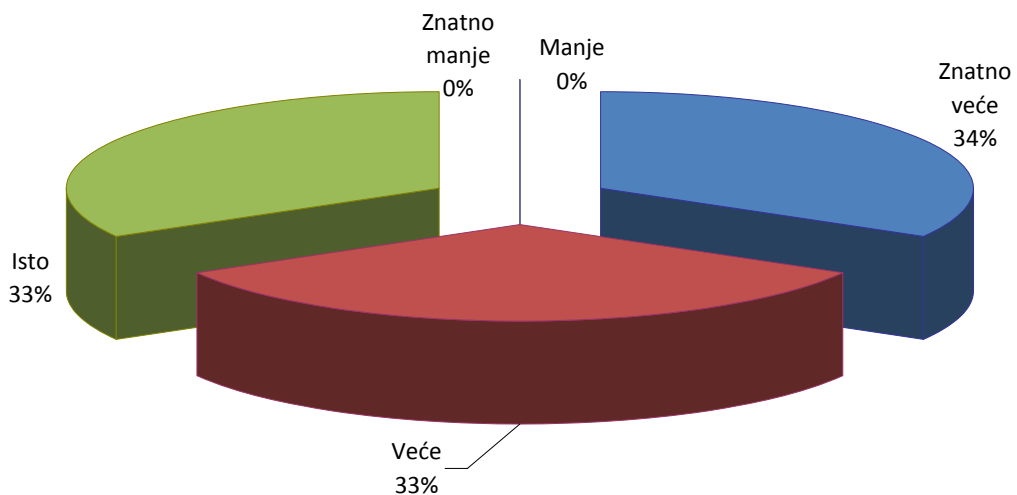
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

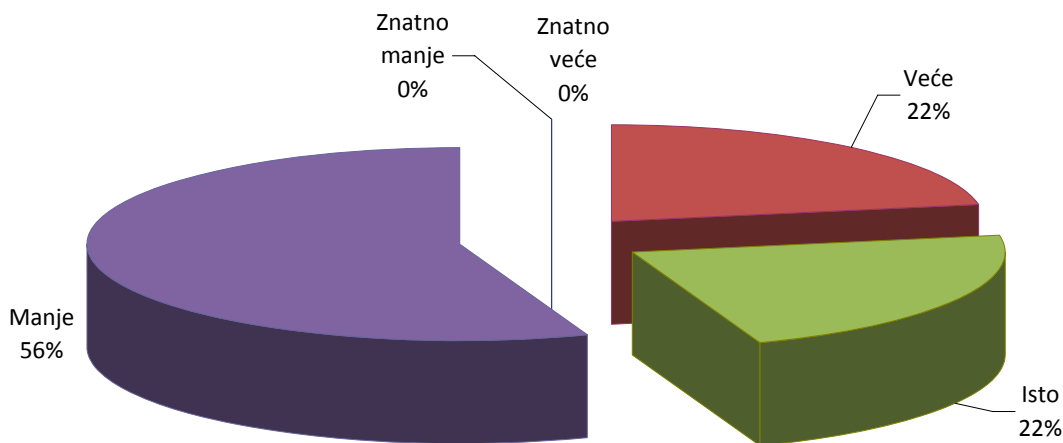
Podaci dobiveni od predstavnika svih razmatranih sektora ukazuju na poboljšanje okolnosti u dolazećem razdoblju. Nakon razdoblja stagnacije u prvoj polovini 2011. godine primjetan je optimizam iskazan od strane ispitanika; čak 63% ispitanika očekuje bolje rezultate u narednom razdoblju.

Ukupna proizvodnja – sektor turizma

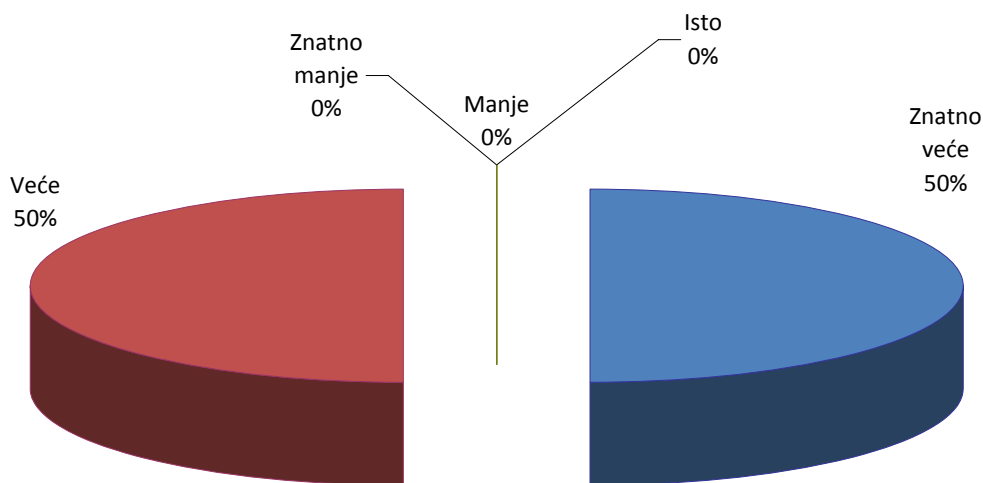
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

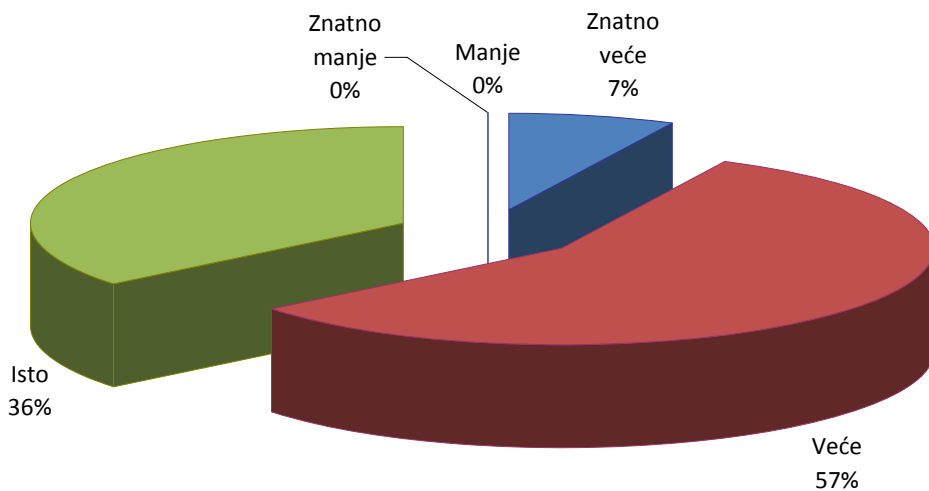
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

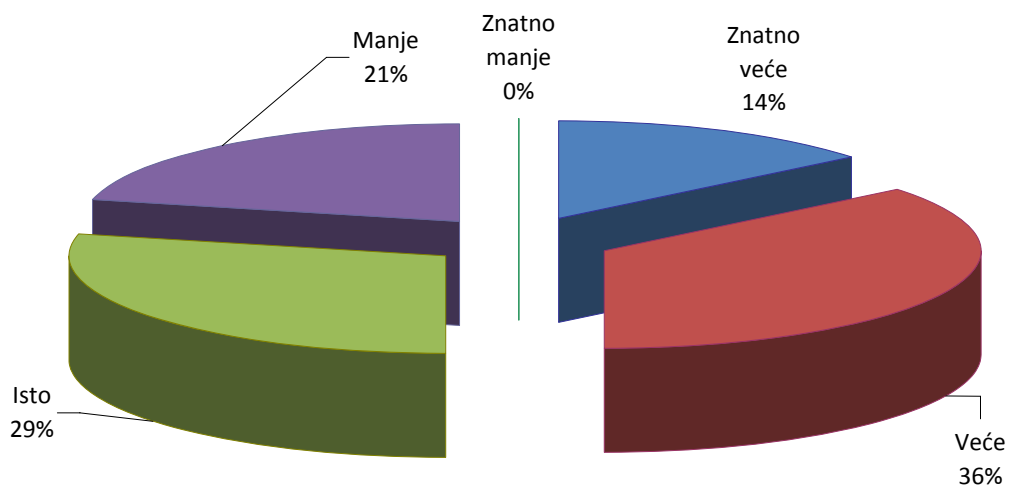
U sektoru turizma je prisutan jak uticaj sezonalnosti, što je vidljivo kroz usporedbu prva dva grafikona, no uočljiv je vrlo izražen optimizam za dolazeće razdoblje (druga polovina 2011.), pogotovo u usporedbi s prvim promatranim grafom (druga polovina 2010. u usporedbi s prvom polovinom 2010.)

Ukupna proizvodnja – sektor sira

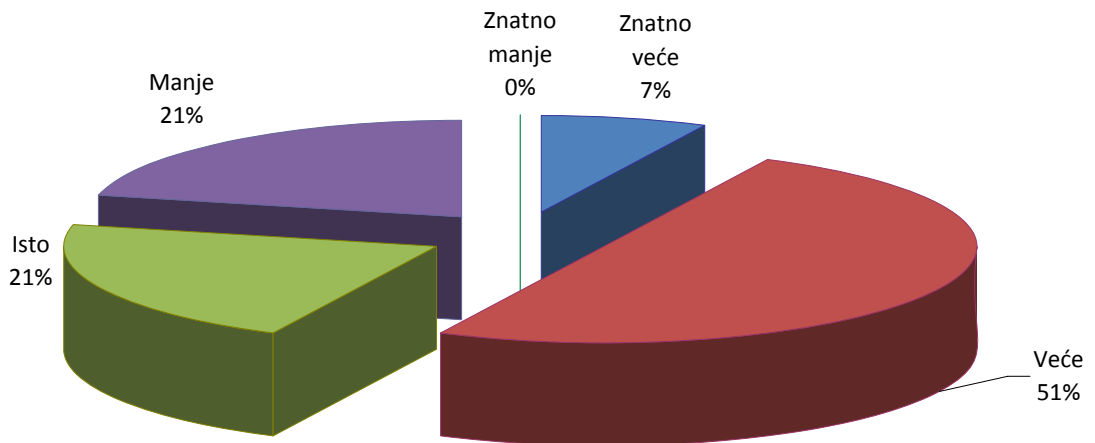
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

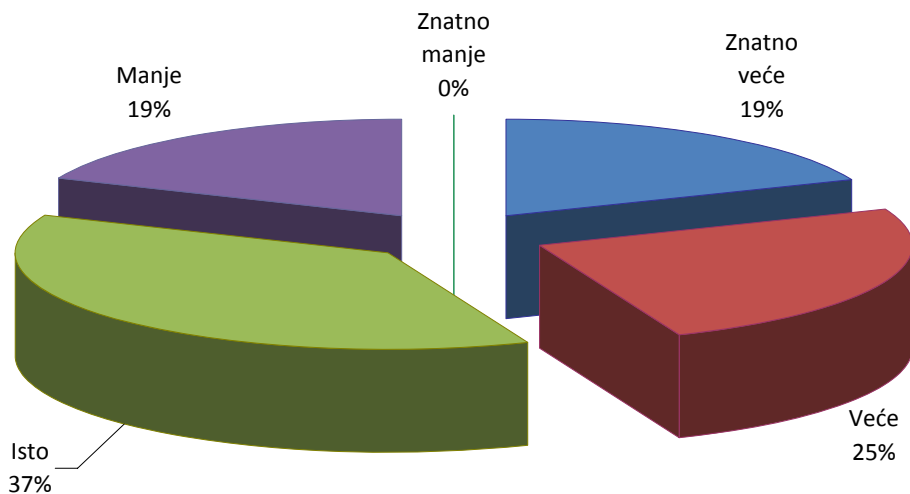
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

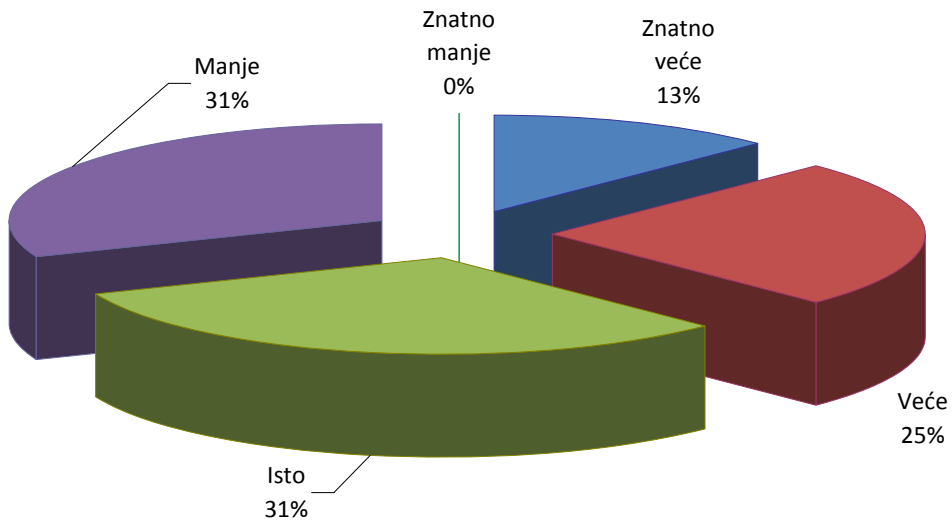
Kao i u prethodno promatranom sektoru, i u ovom sektoru je primjetan utjecaj sezonalnosti na rezultate poslovanja. Usporedba s prvim promatranim razdobljem (druga polovina 2010.) ukazuje na to da ispitanici iz ovog sektora očekuju ponavljanje dobrih rezultata u odnosu na prethodno razdoblje (prva polovina 2011.).

Ukupna proizvodnja – sektor plastike

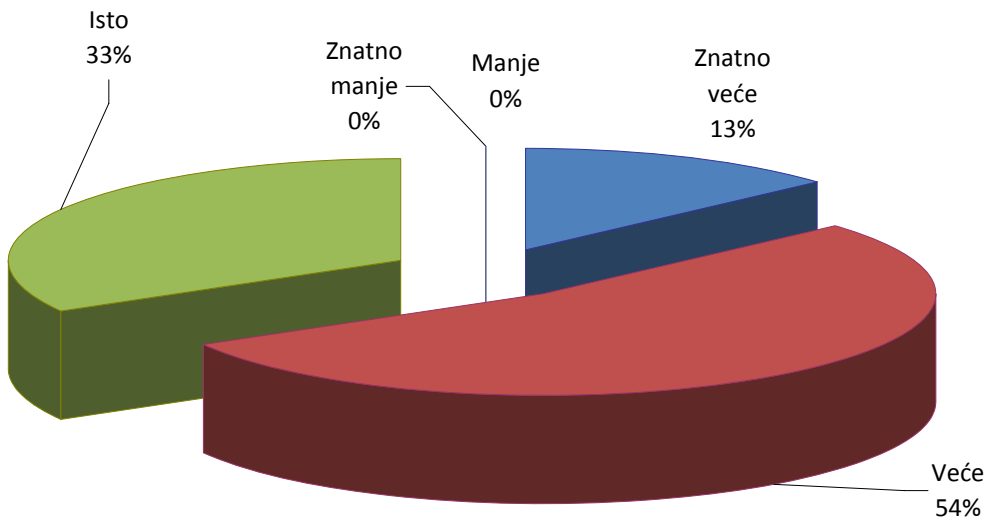
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

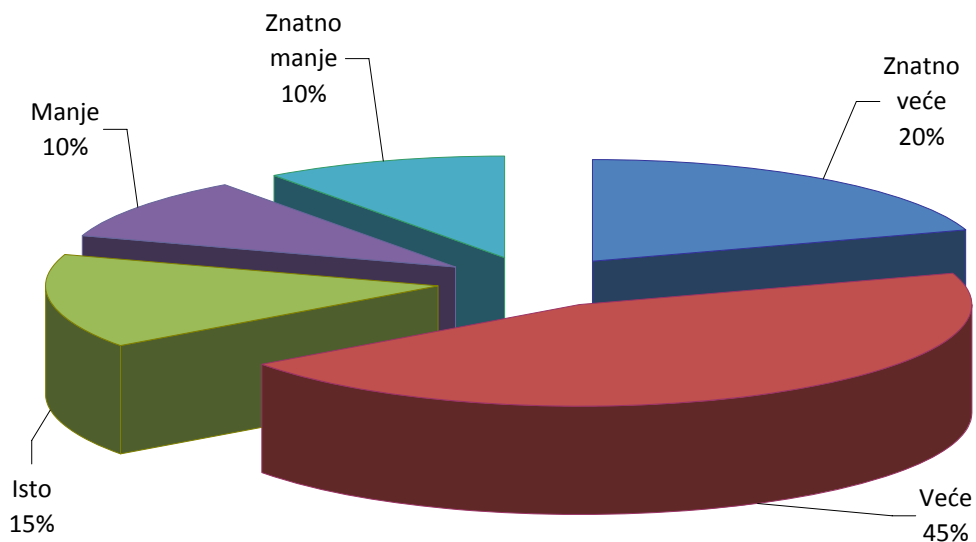
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

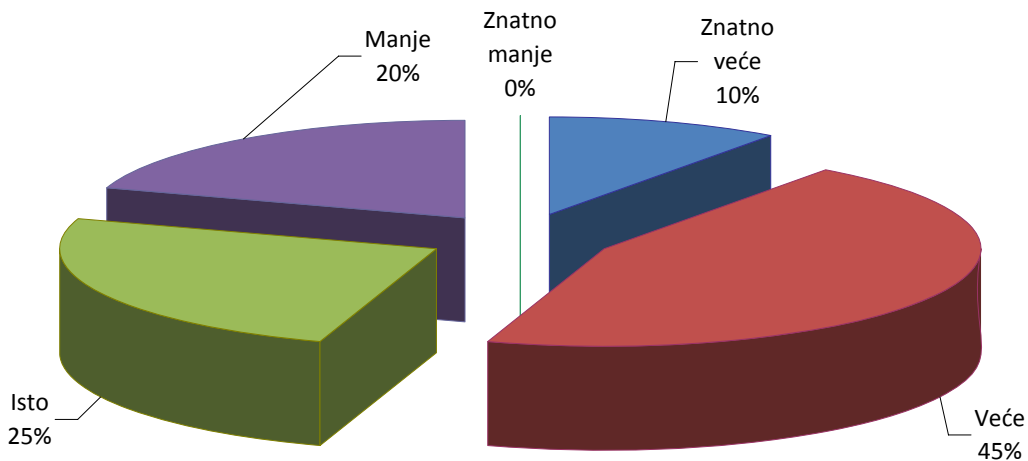
Očigledan je rast optimizma u odnosu na prethodna razdoblja. Efekti globalne krize (koji su imali utjecaja i na ovaj sektor) slabe što je vidljivo iz podatka gdje čak 67% ispitanika očekuje rast rezultata poslovanja, što je značajan rast u odnosu na prethodno promatrana razdoblja (44% u prvom odnosno 38% u drugom promatranom grafu)

Ukupna proizvodnja – metaloprerađivački sektor

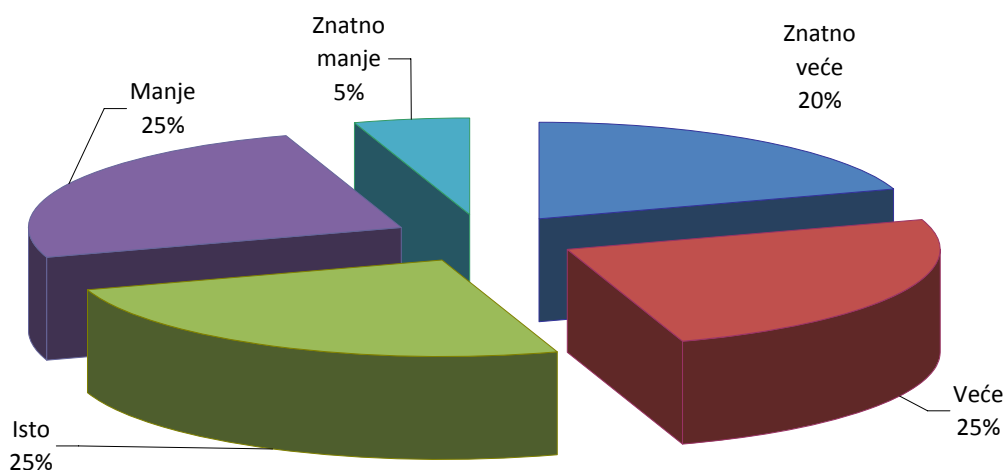
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

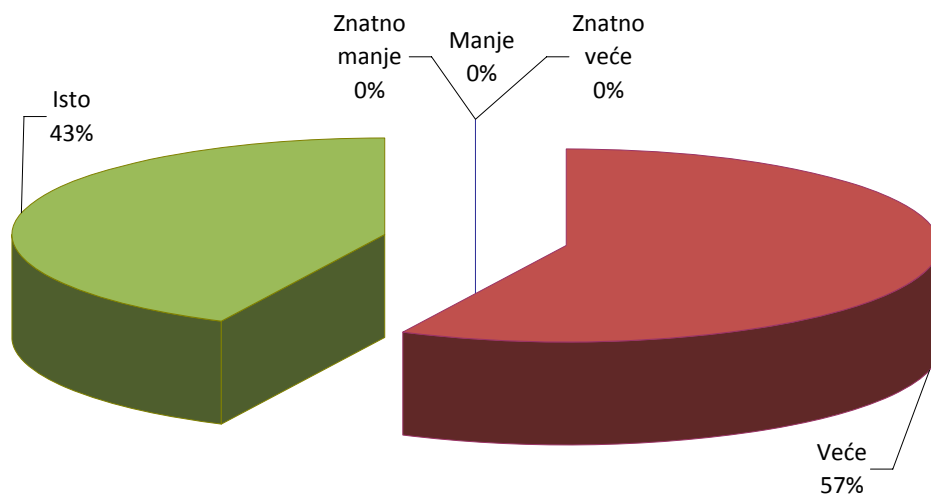
Ukupna proizvodnja Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

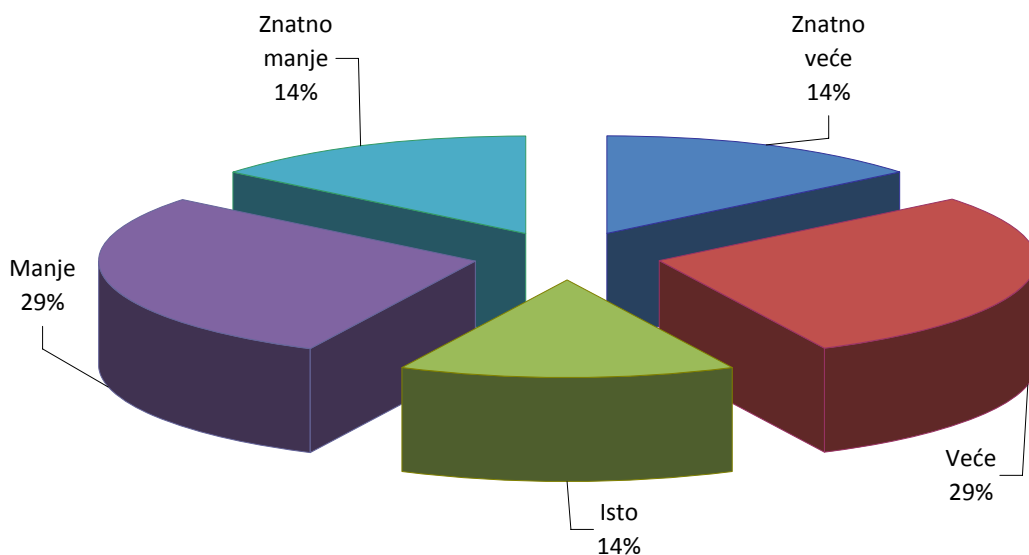
Metaloprerađivački sektor je sektor koji je najviše pogodila globalna ekonomska kriza. Podaci dobiveni kroz ovo ispitivanje ukazuju na činjenicu da su efekti krize ublaženi no, da je još uvijek prisutan oprez. Naredno razdoblje bi se moglo promatrati kao razdoblje stabilizacije, uz izraženu nadu kako će se situacija u ovom sektoru promijeniti i dobiti pozitivan smjer.

Ukupna proizvodnja – IKT sektor

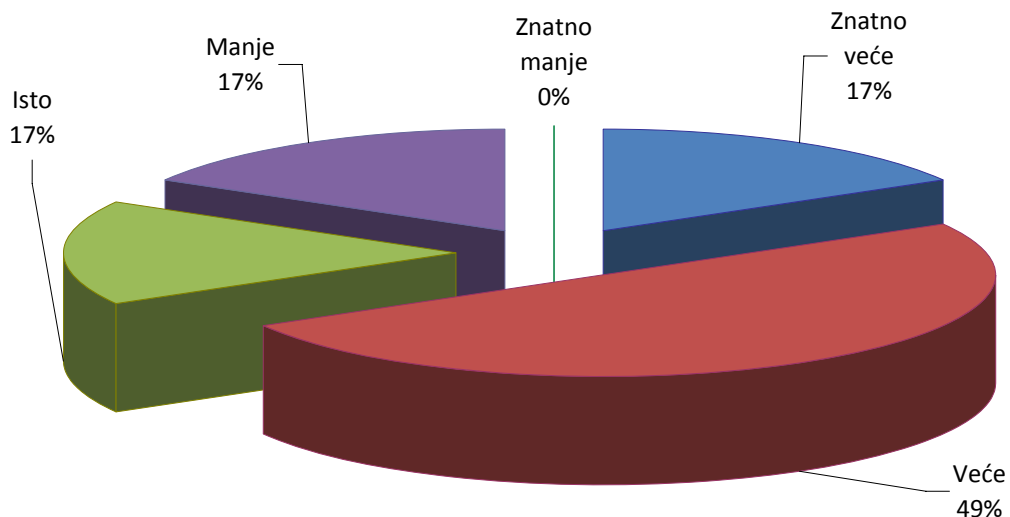
Ukupna proizvodnja Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Ukupna proizvodnja
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

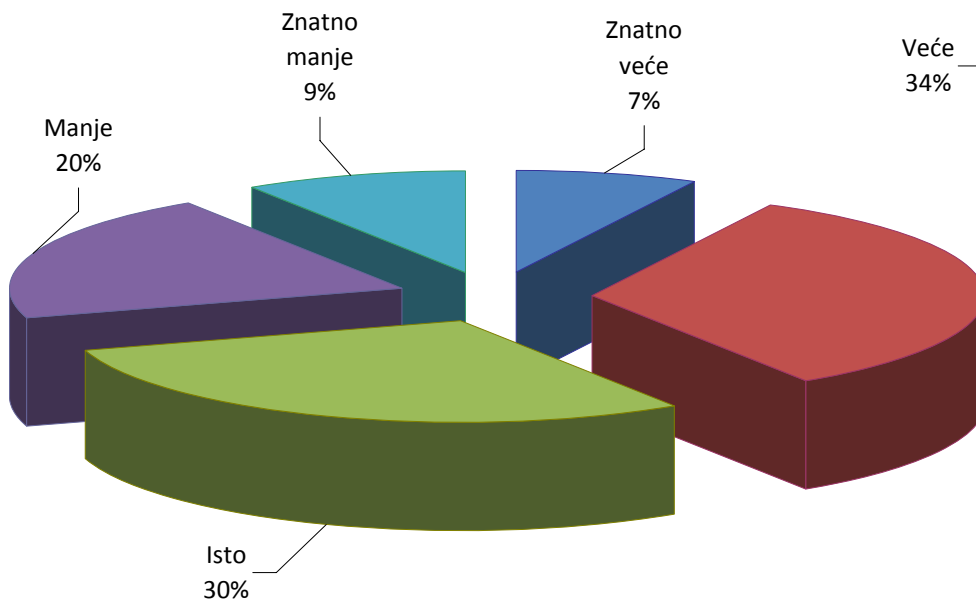
Ukupna proizvodnja
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

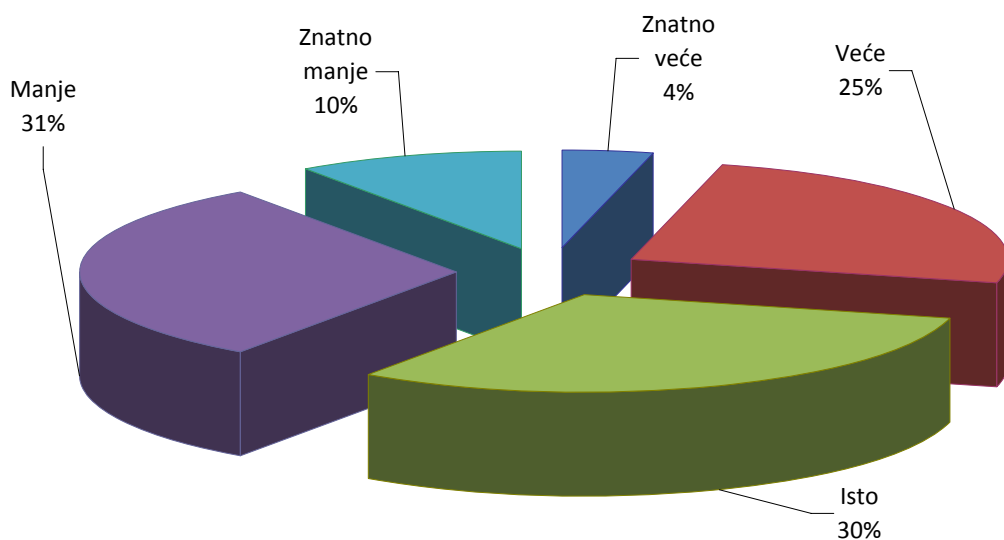
I u ovom sektoru, kao i u nekim ranije promatranim, prisutan je optimizam u pogledu ostvarenja boljih poslovnih učinaka. Čak 66% ispitanika očekuju rast poslovnih rezultata što predstavlja veliki skok u odnosu na 43% u prethodno promatranom razdoblju.

Narudžbe s inozemnog tržišta – intersektorski presjek

Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

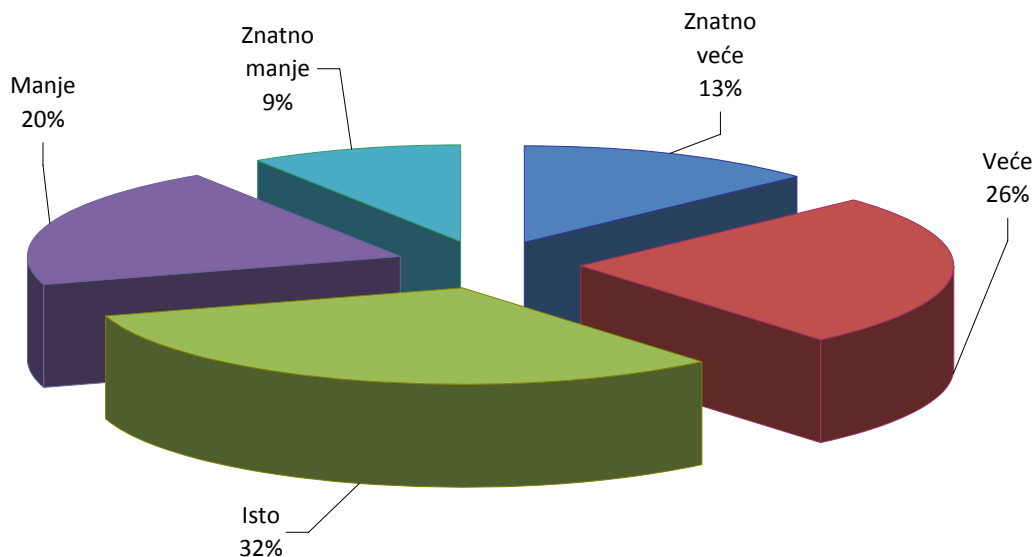

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta

Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

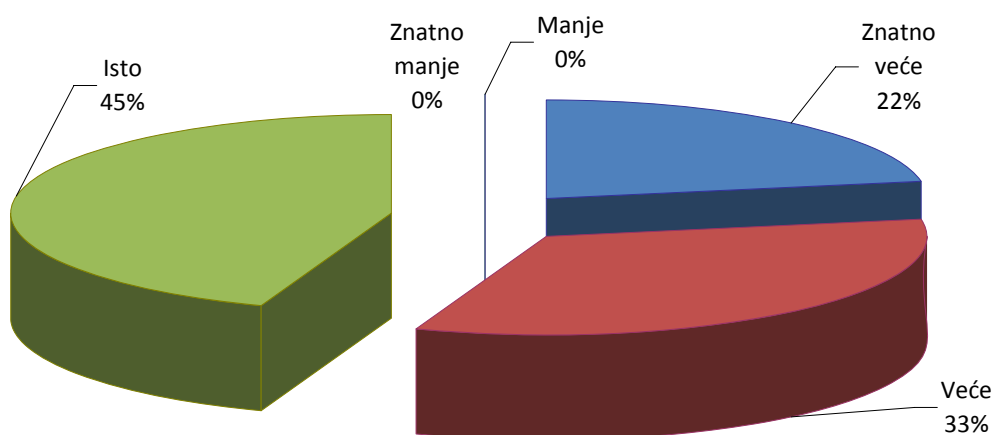

Rezultati analize narudžbi s inozemnog tržišta pokazuju znatnu stabilnost u ovom segmentu poslovanja kroz promatrana razdoblja. Iako je u 2011. godini nastupio novi val globalne ekonomske krize, prognoze su pozitivne. Većina ispitanika smatra kako neće biti naglog pada narudžbi s inozemnog tržišta u drugoj polovini 2011., nego se čak očekuje i porast (39% ispitanika očekuje rast u odnosu na prethodno razdoblje).

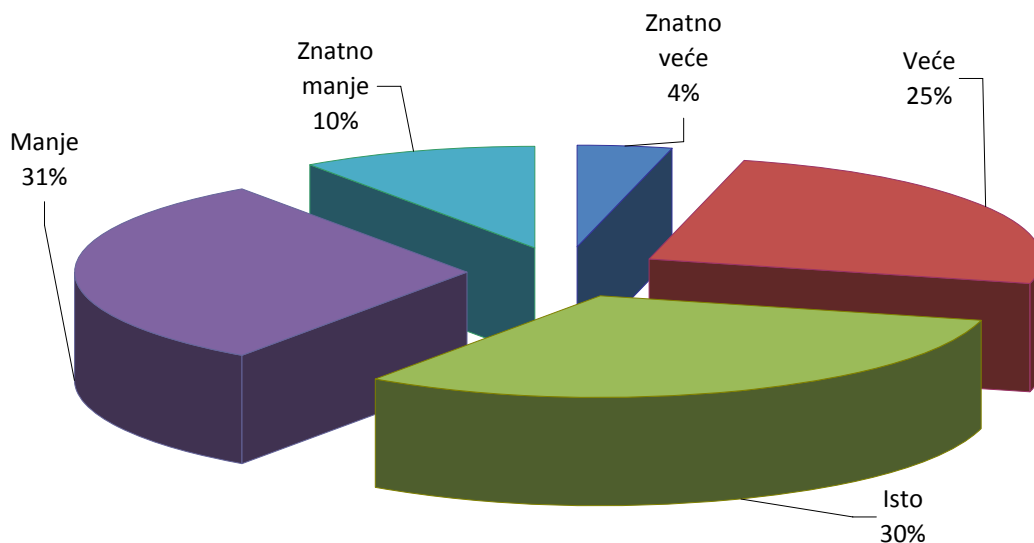
Narudžbe s inozemnog tržišta – sektor turizma

Narudžbe s inozemnog tržišta

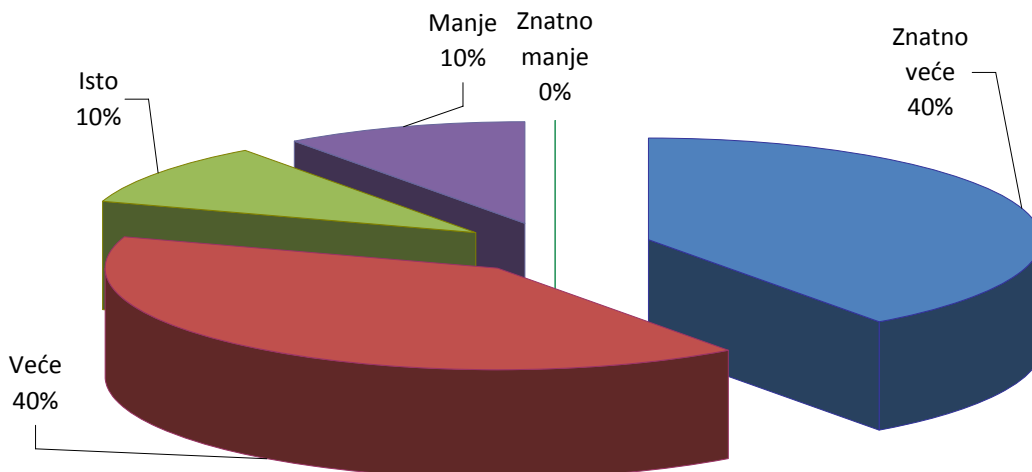
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

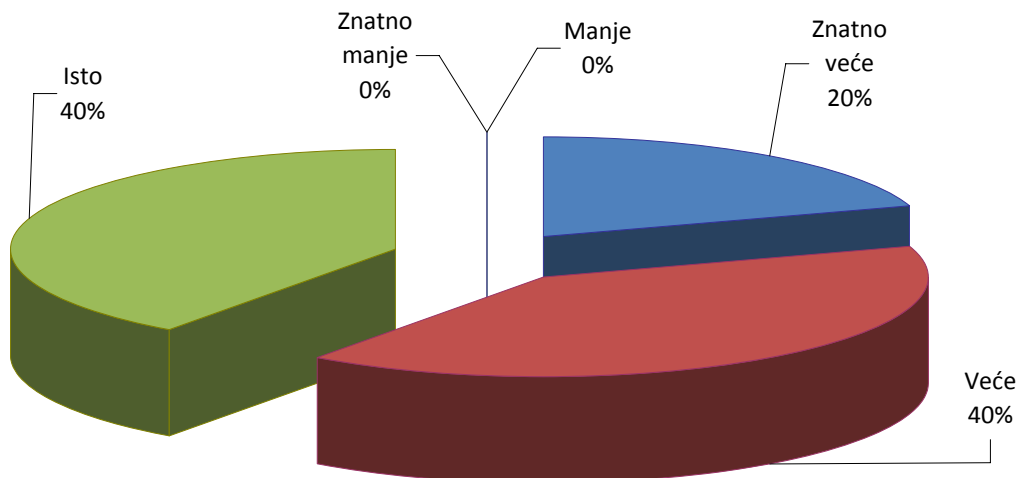
Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

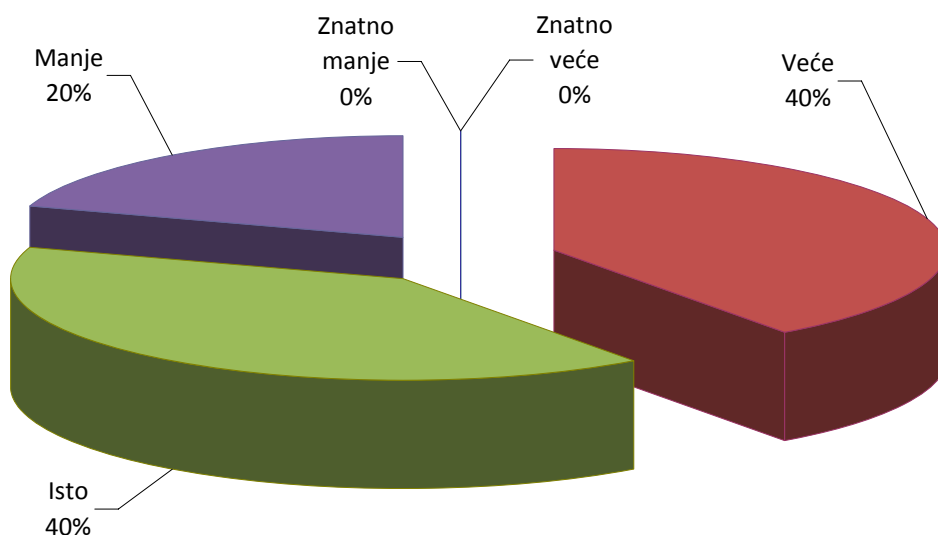
Čak 80% ispitanika u narednom razdoblju očekuje rast narudžbi s inozemnog tržišta, u odnosu na prethodno promatrano razdoblje. Iako je utjecaj sezonalnosti u sektoru vrlo jak, bit će vrlo interesantno sačekati rezultate i provjeriti je li optimizam u ovom segmentu bio opravdan.

Narudžbe s inozemnog tržišta – sektor sira

Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

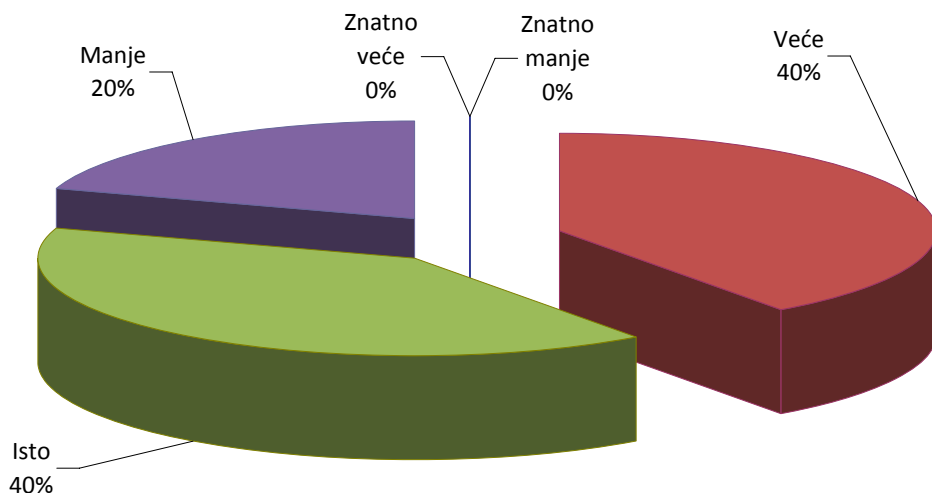

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta

Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

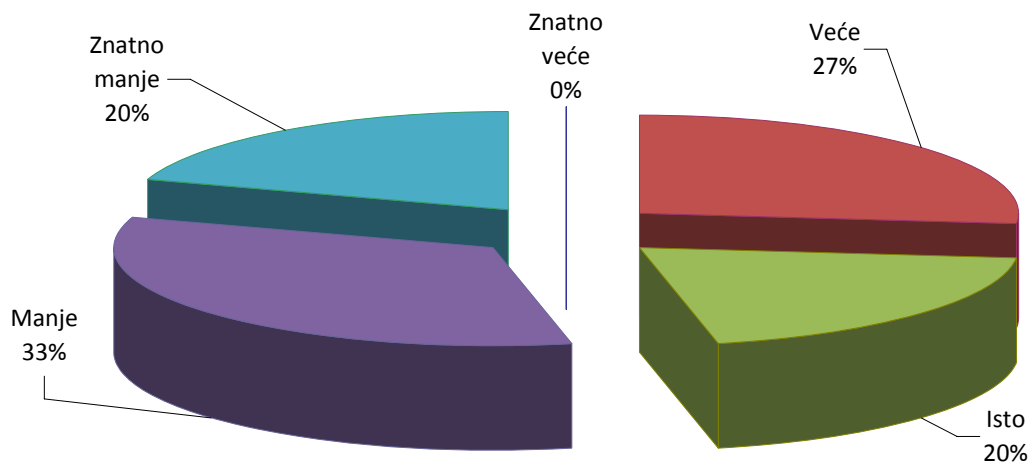

Podaci dobiveni na ovaj upit ukazuju na izrazitu stabilnost vrijednosti narudžbi s inozemnih tržišta. U sva tri promatrana razdoblja vrijednosti su gotovo iste, što s jedne strane može predstavljati razlog za zadovoljstvo, no ujedno bi trebao predstavljati i signal tvrtkama iz sektora sira za pronalaženjem novih tržišta ili jačanjem prisustva na postojećim, budući da ovakva situacija, ovaj sektor, vrlo lako može dovesti u razdoblje stagnacije. Ukoliko se još ima u vidu kako glavina izvoza ide u Hrvatsku, te problematiku izvoza nakon njenog ulaska u EU, očita je nužnost za poduzimanjem vrlo ozbiljnih poteza.

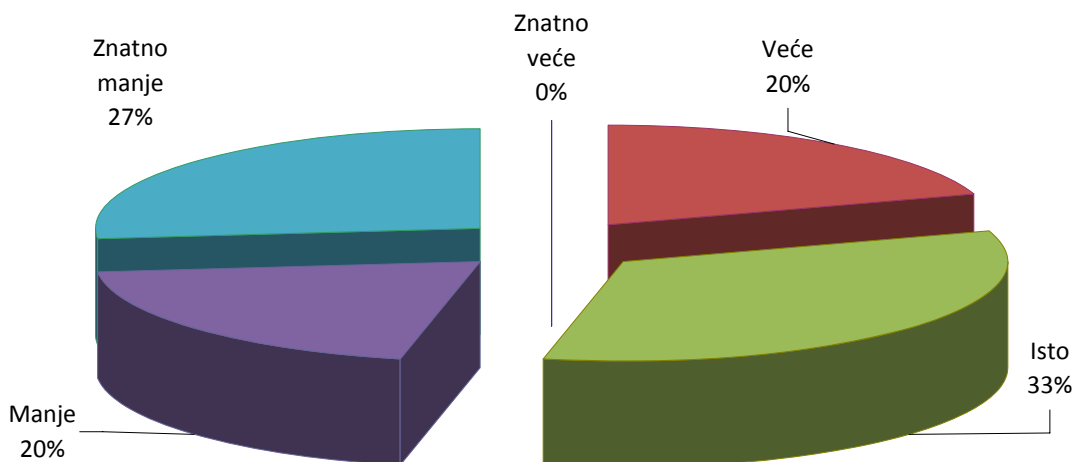
Narudžbe sa inozemnog tržišta – sektor plastike

Narudžbe s inozemnog tržišta

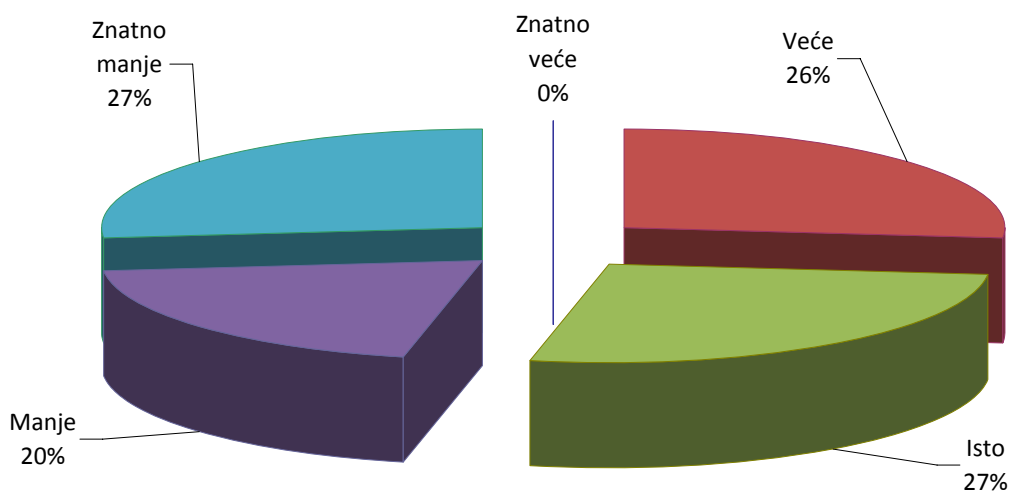
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

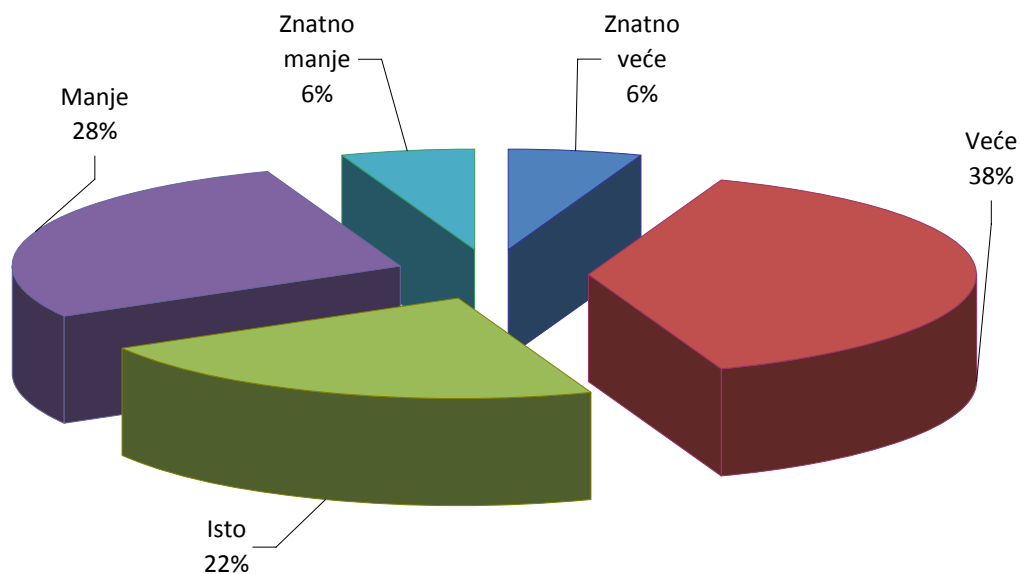
Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

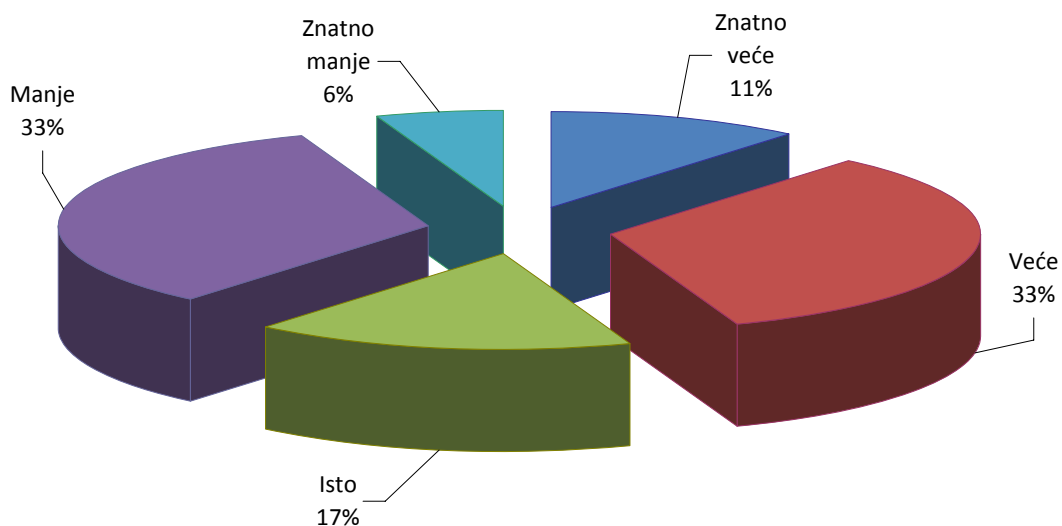
Slično kao i u prethodnom slučaju, primjetna je stabilnost u promatranim razdobljima. Budući da je ovaj sektor naslonjen na potrebe industrije za ambalažom, koje su stabilne, ovaj trend ne iznenađuje.

Narudžbe s inozemnog tržišta – metaloprerađivački sektor

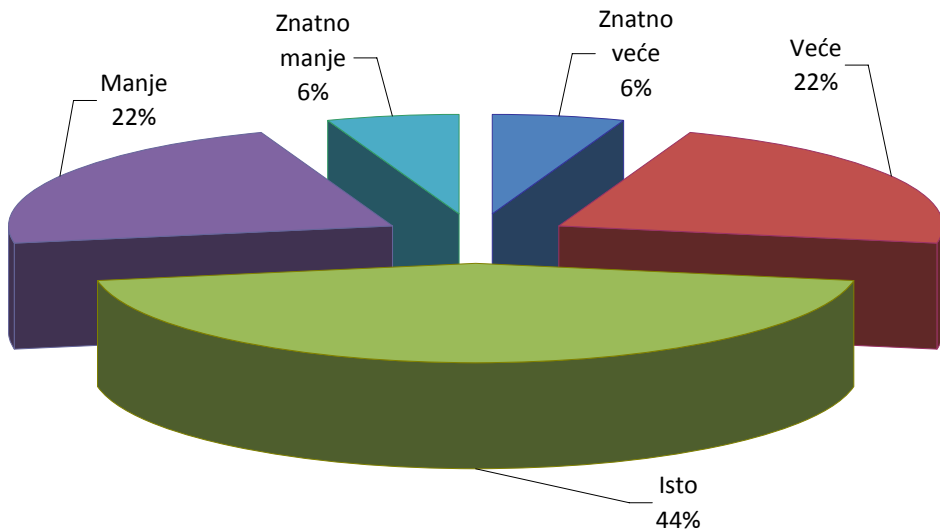
Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

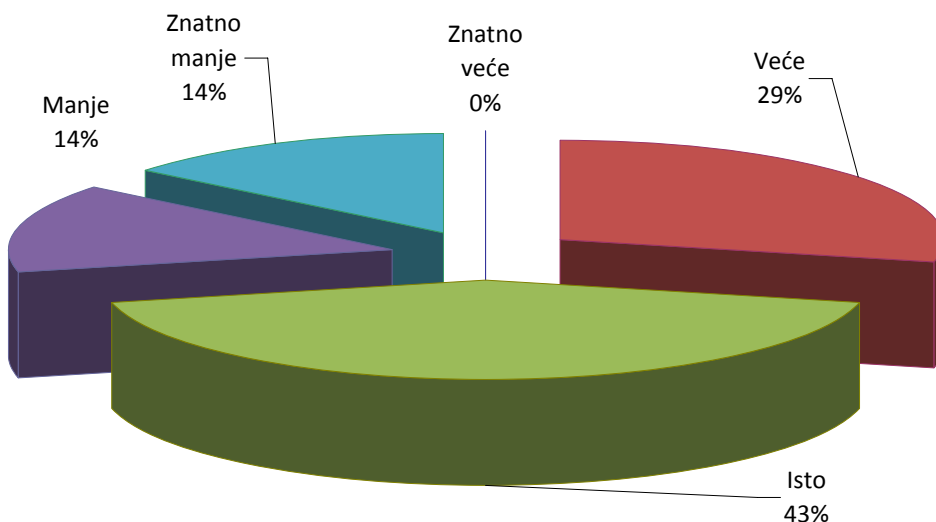
Narudžbe s inozemnog tržišta Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

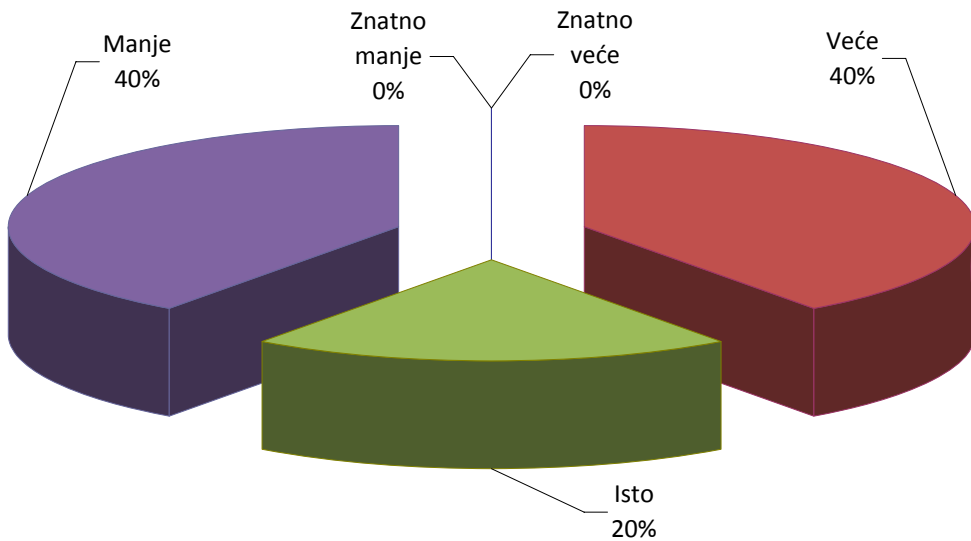
Sukladno činjenici kako je utjecaj prvog vala globalne ekonomske krize za nama, primjetno je očekivanje konsolidiranja stanja u ovom sektoru. Podatak da 44% ispitanika očekuje iste rezultate u odnosu na prethodno razdoblje dokazuje tu tvrdnju.

Narudžbe s inozemnog tržišta – IKT sektor

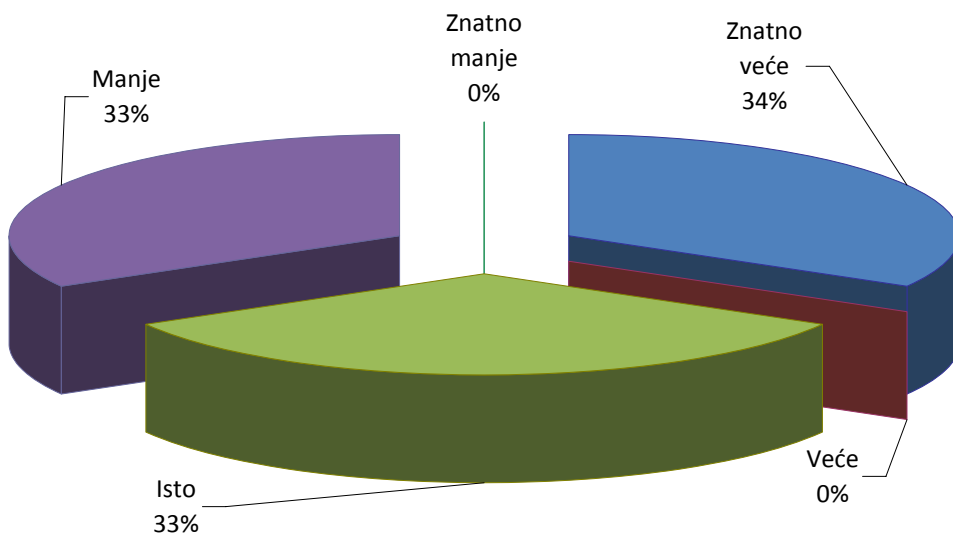
Narudžbe s inostranog tržišta Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s inozemnog tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

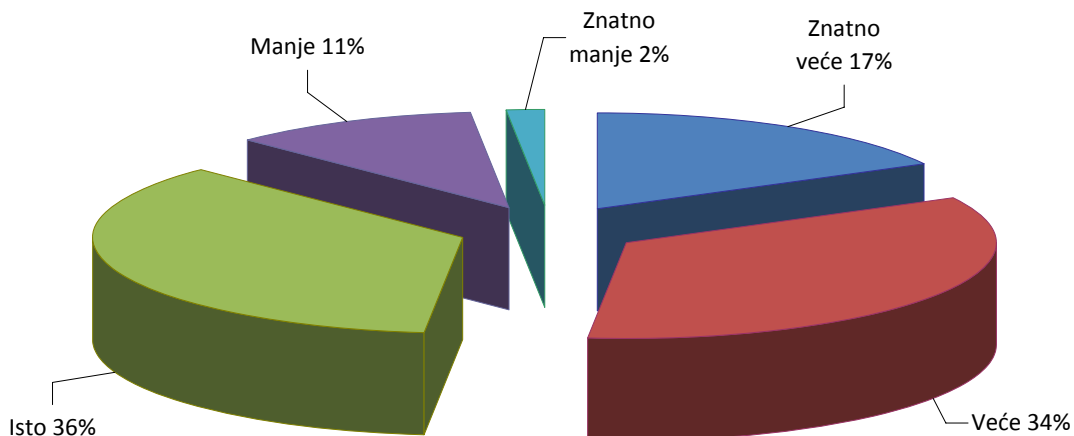
Narudžbe s inozemnog tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

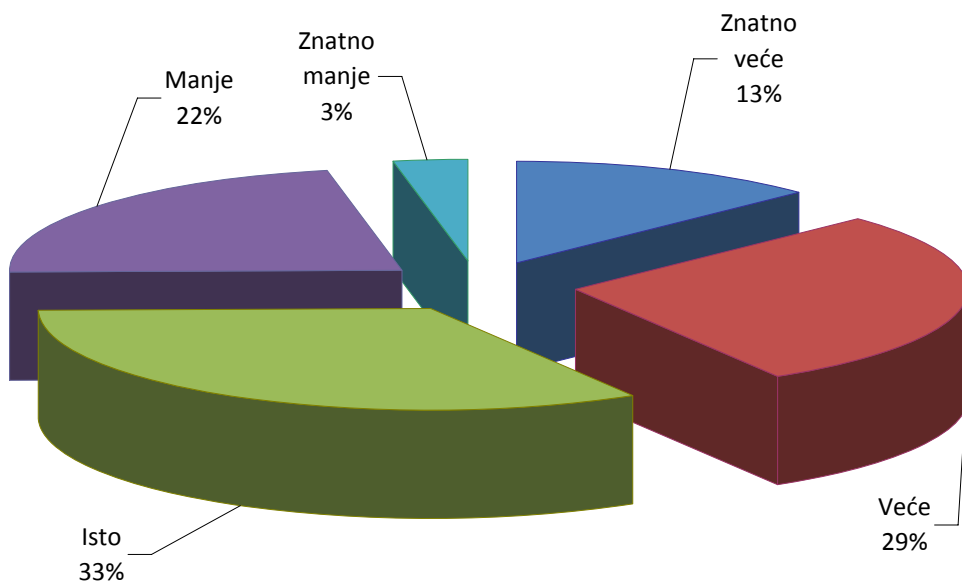
Po ovom parametru, sektor IKT bilježi pozitivan trend. Vrlo zanimljivo će biti uporediti podatke u sljedećim istraživanjima, te istražiti uzroke iskazanog optimizma.

Narudžbe s domaćeg tržišta – intersektorski presjek

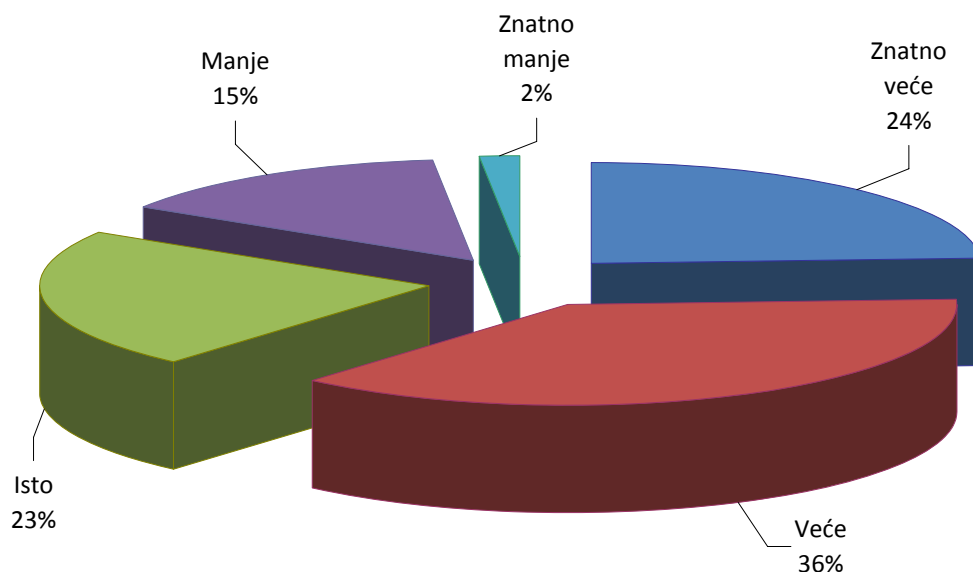
Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

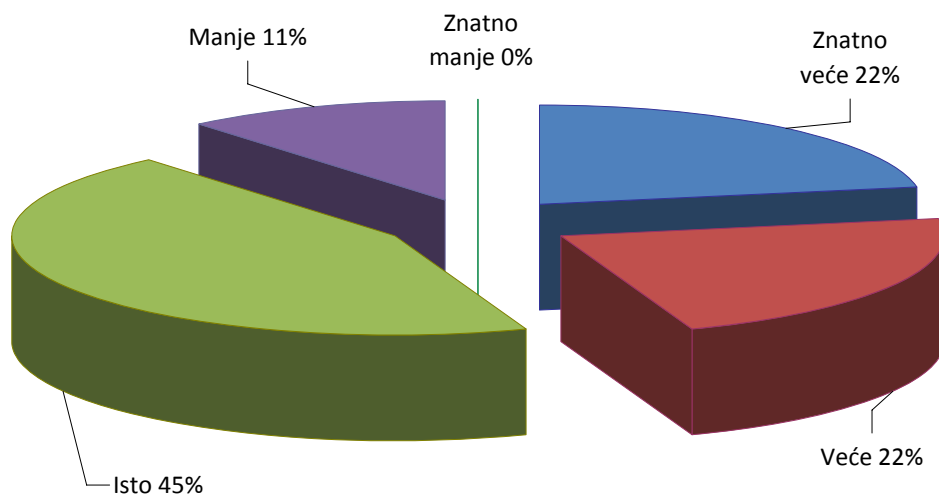

Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

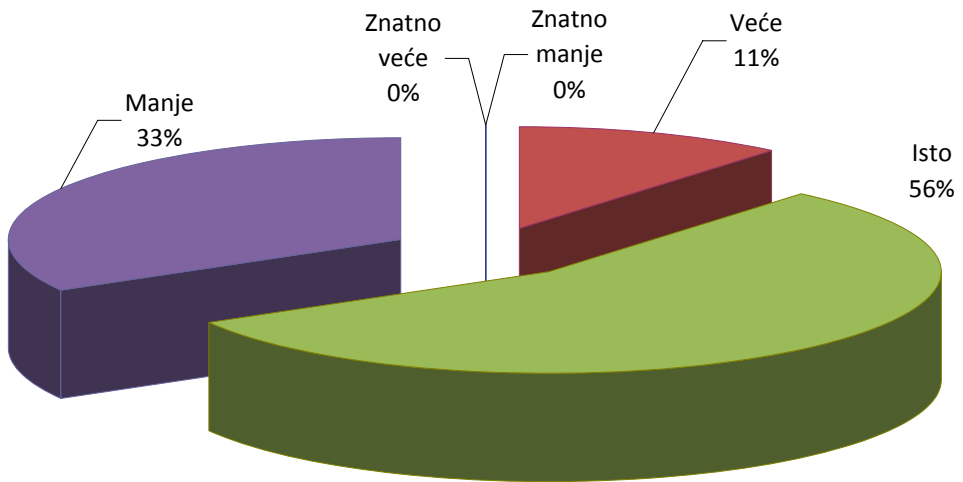

Narudžbe s domaćeg tržišta – sektor turizma

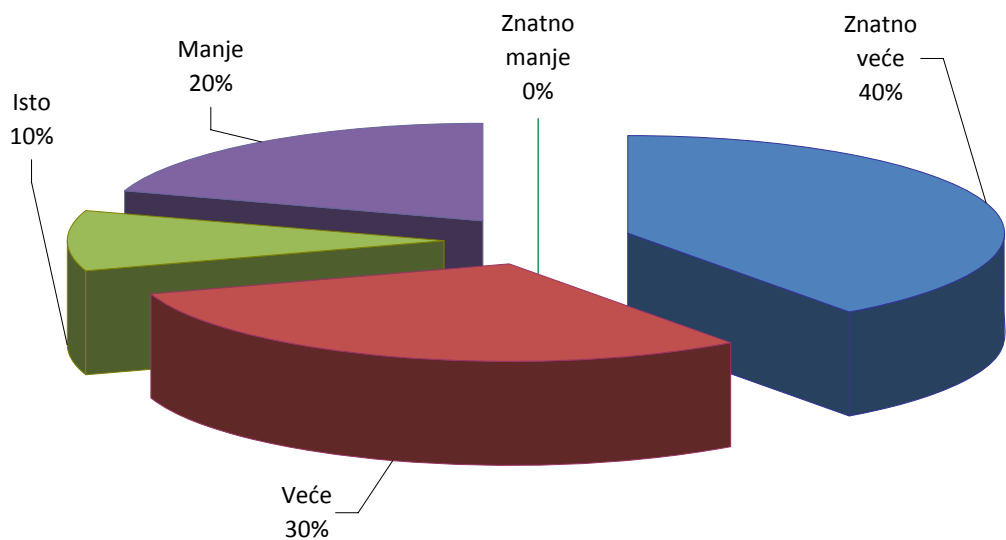
Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva pol. 2011. godine u odnosu na drugu pol. 2010.

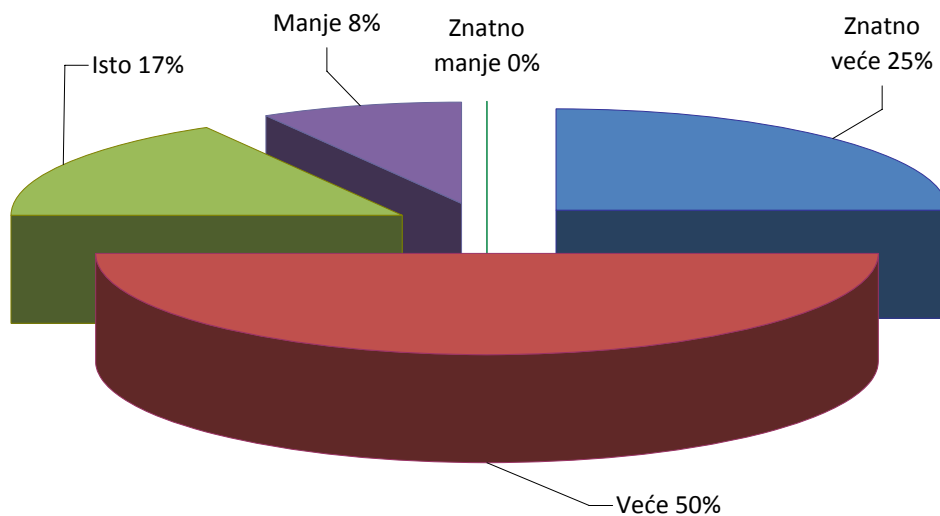

Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

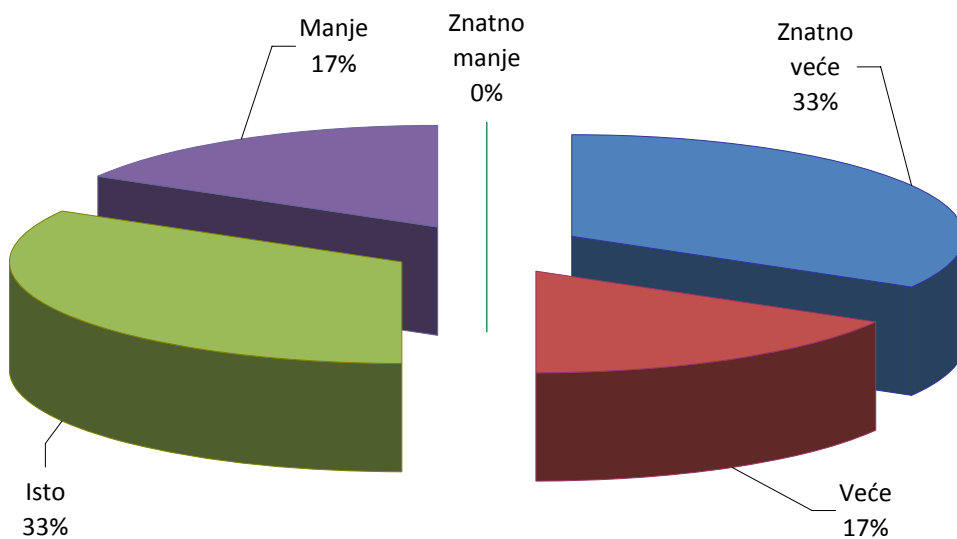

Narudžbe s domaćeg tržišta – sektor sira

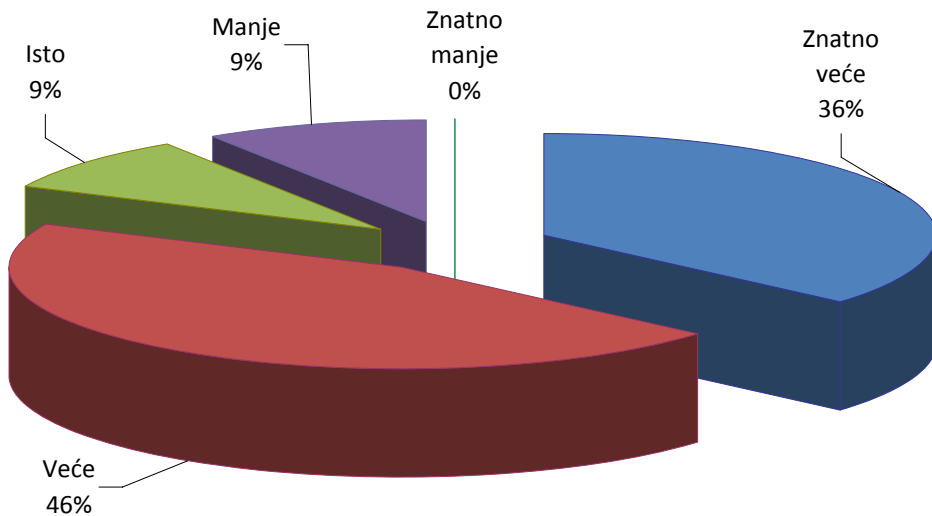
Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

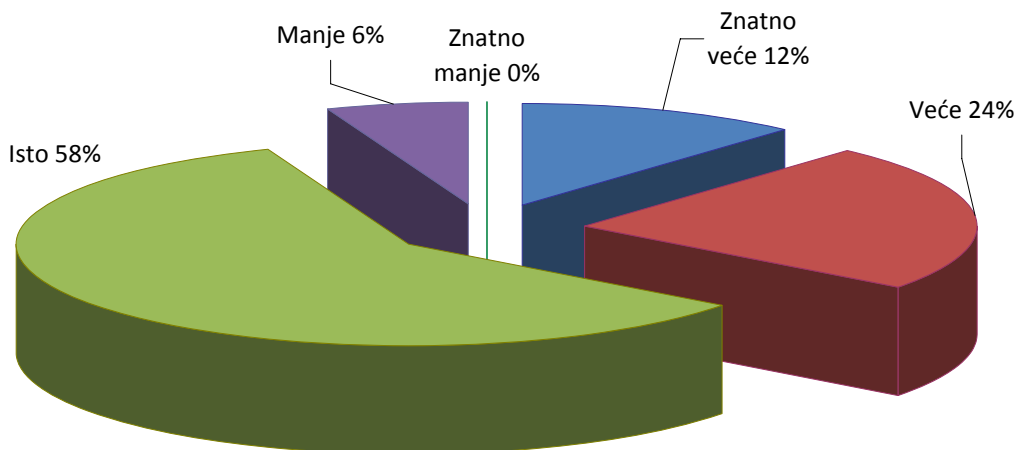

Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

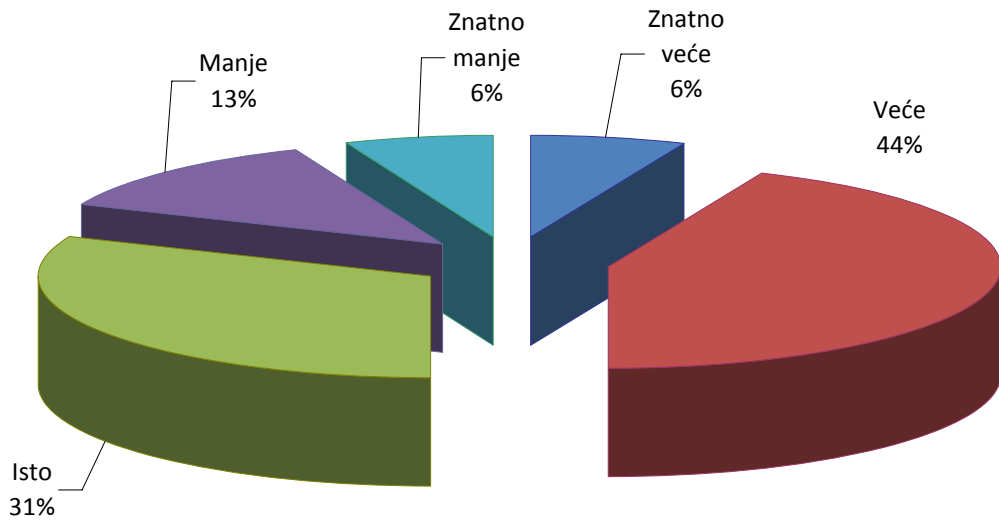

Narudžbe s domaćeg tržišta – sektor plastike

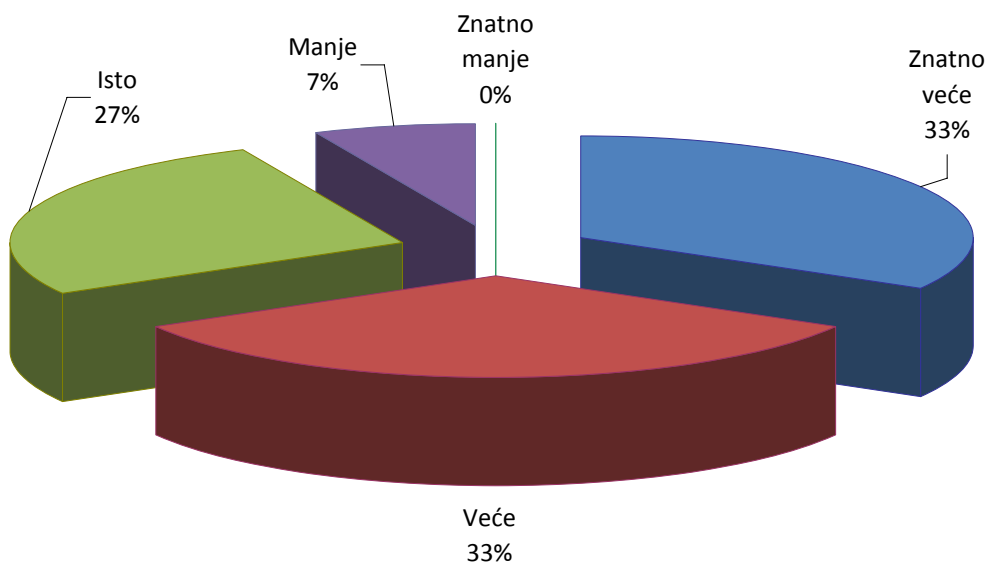
Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

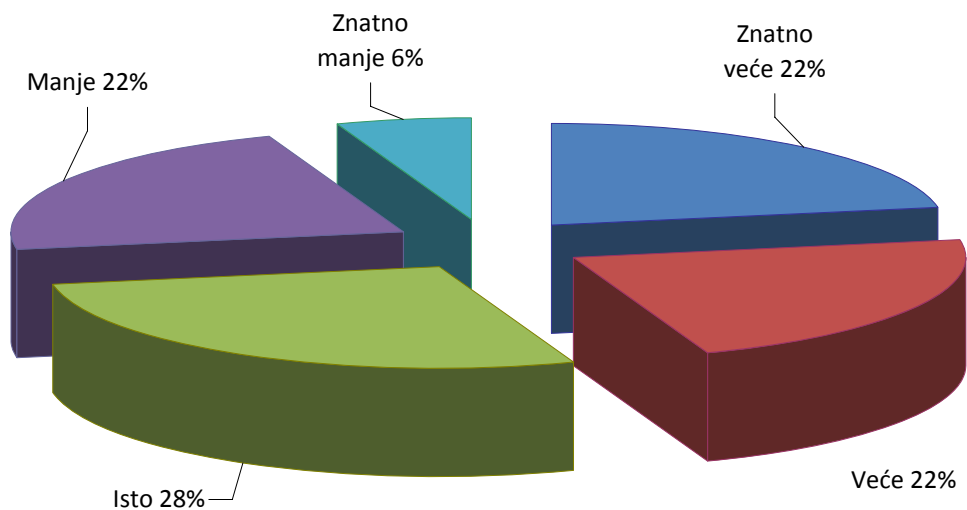

Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

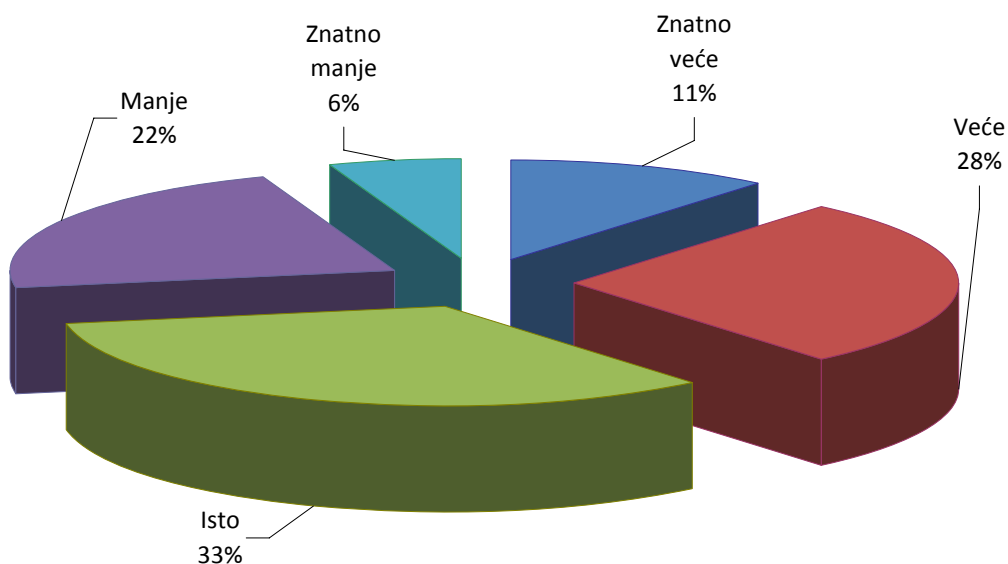

Narudžbe s domaćeg tržišta – metaloprerađivački sektor

Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

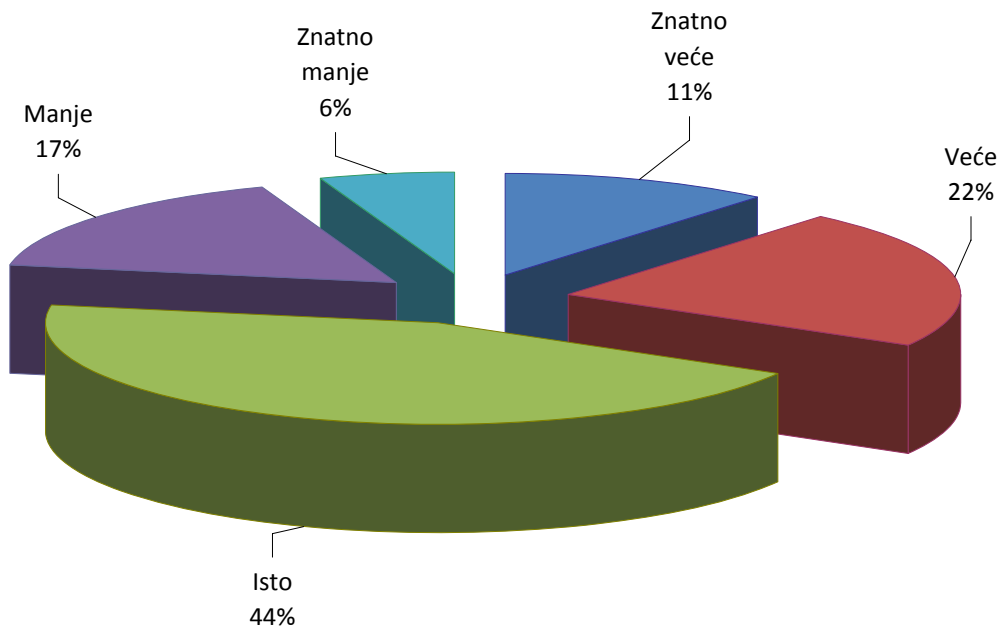

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta

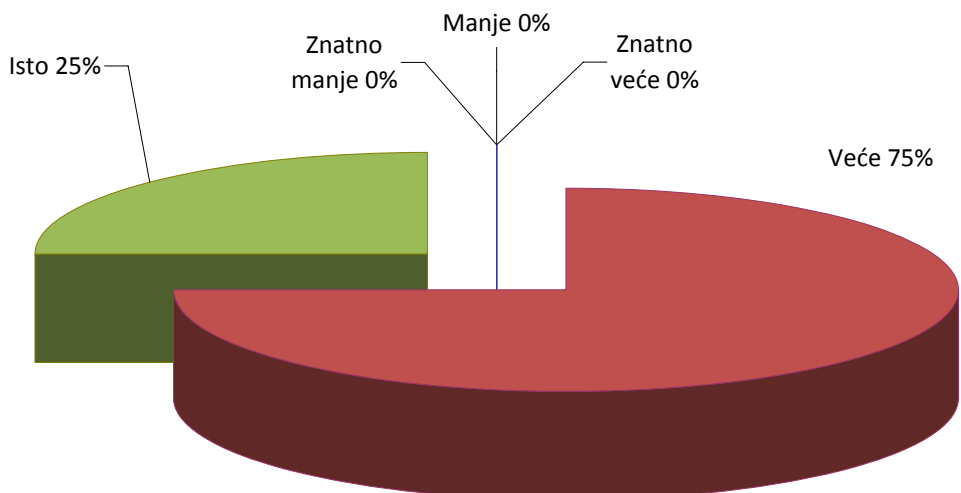
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

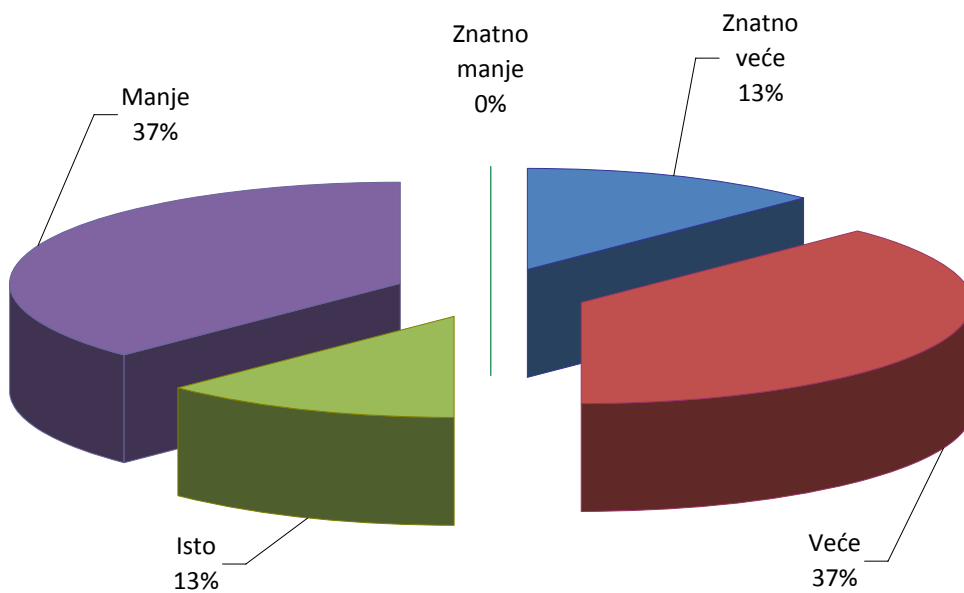
Narudžbe s domaćeg tržišta - IKT sektor

Narudžbe s domaćeg tržišta

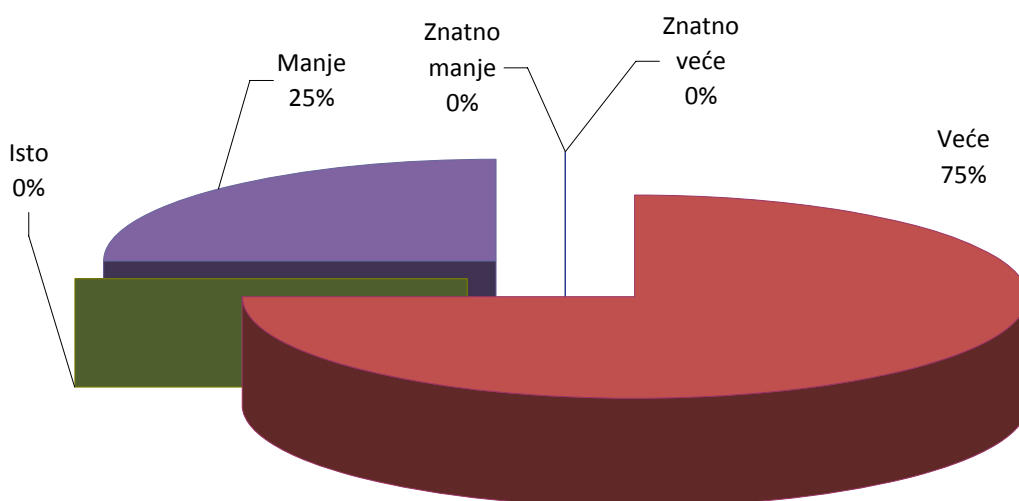
Druga polovina 2010. u odnosu na prvu polovinu 2010.

Narudžbe s domaćeg tržišta
Prva polovina 2011. godine u odnosu na drugu polovinu 2010.

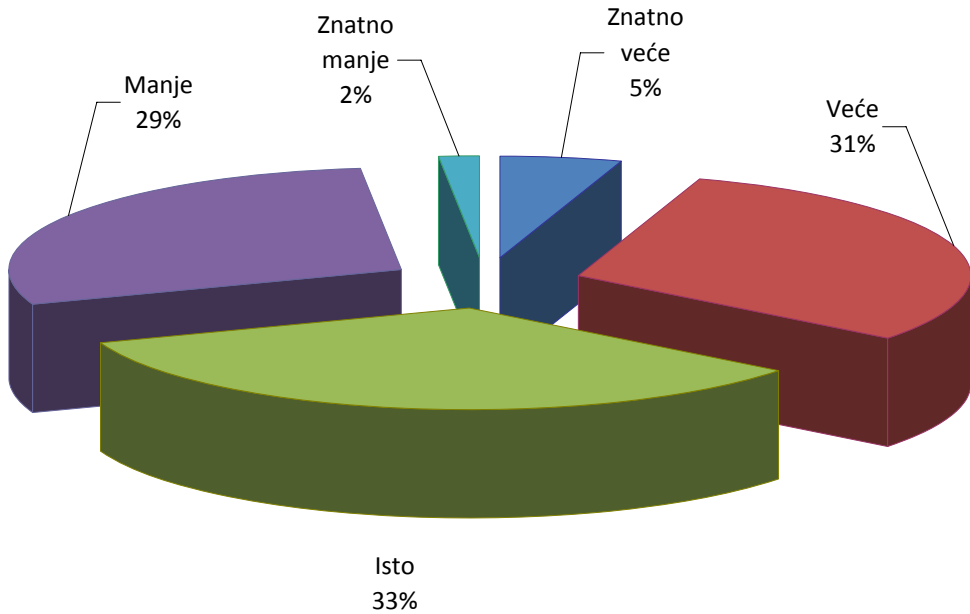
Narudžbe s domaćeg tržišta
Druga polovina 2011. godine u odnosu na prvu polovinu 2011. (prognoza)

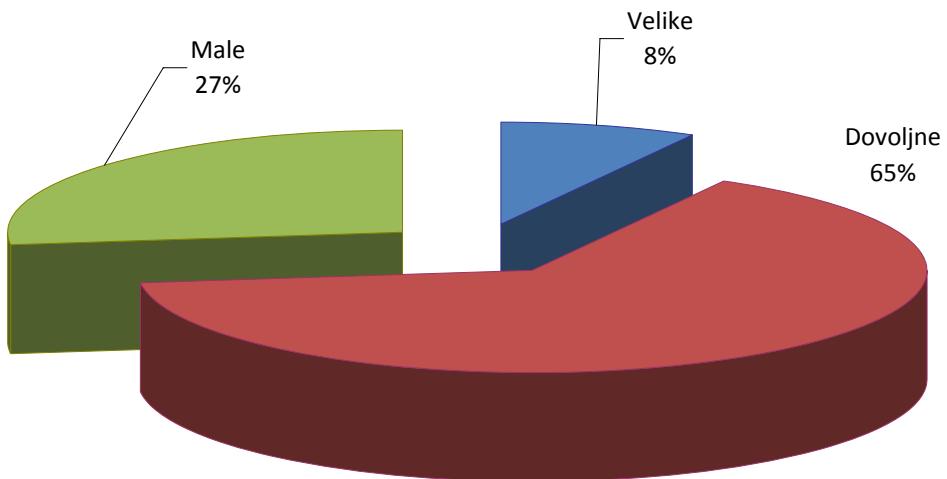
Zalihe – intersektorski presjek

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

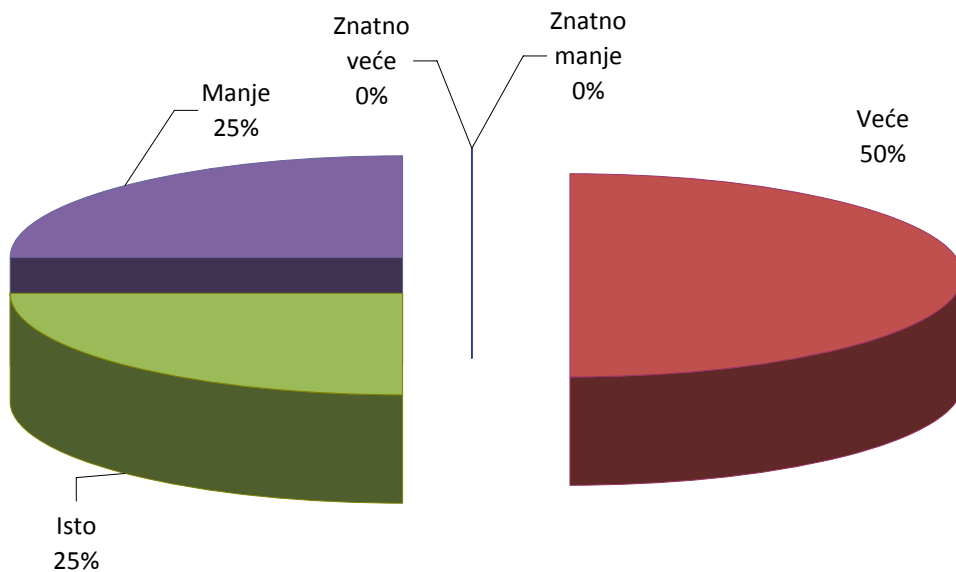
Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

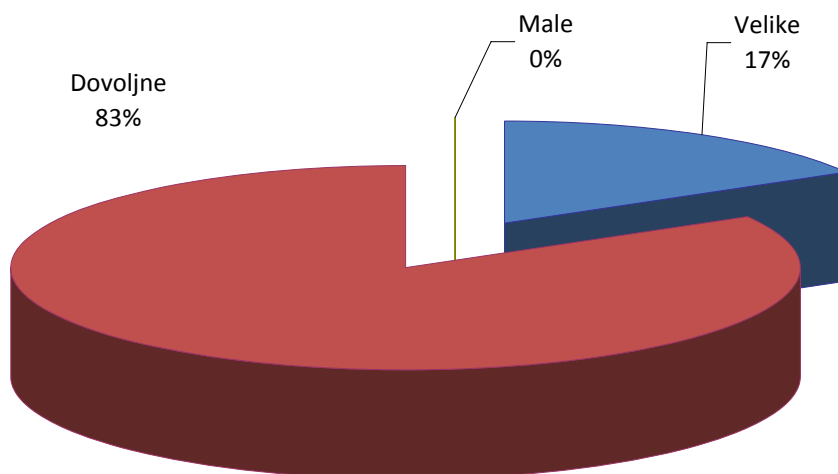
Zalihe – sektor turizma

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

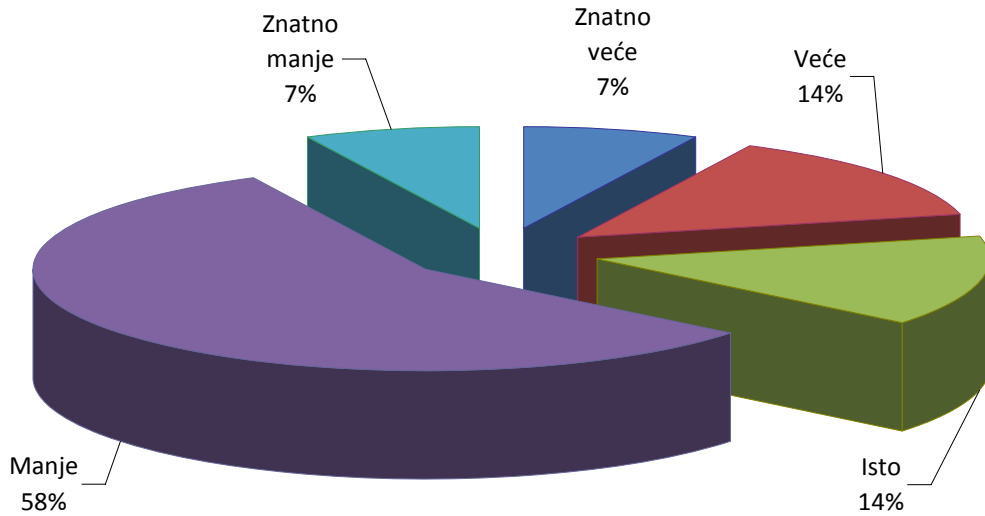
Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

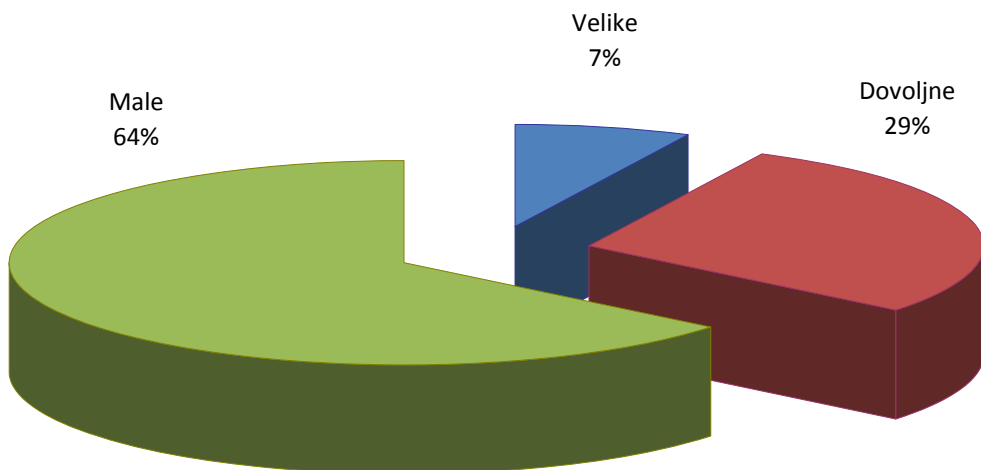
Zalihe – sektor sira

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

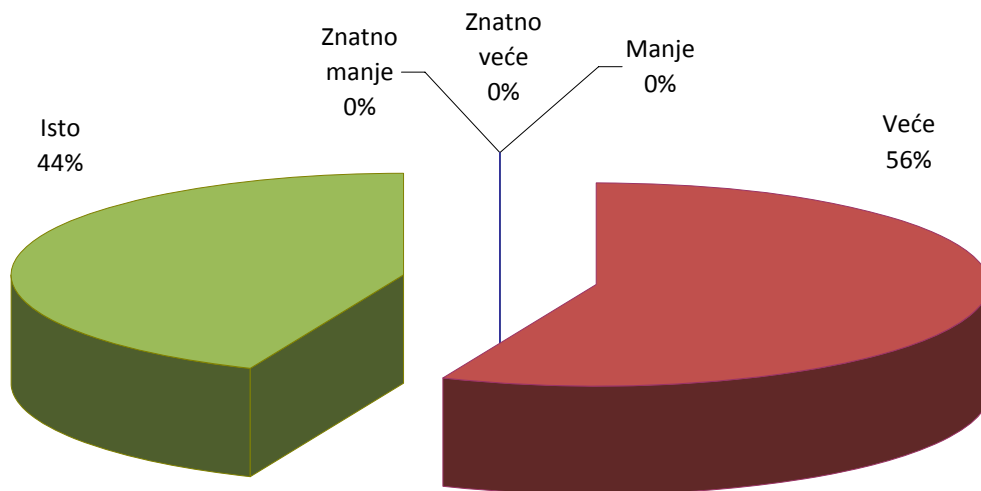
Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

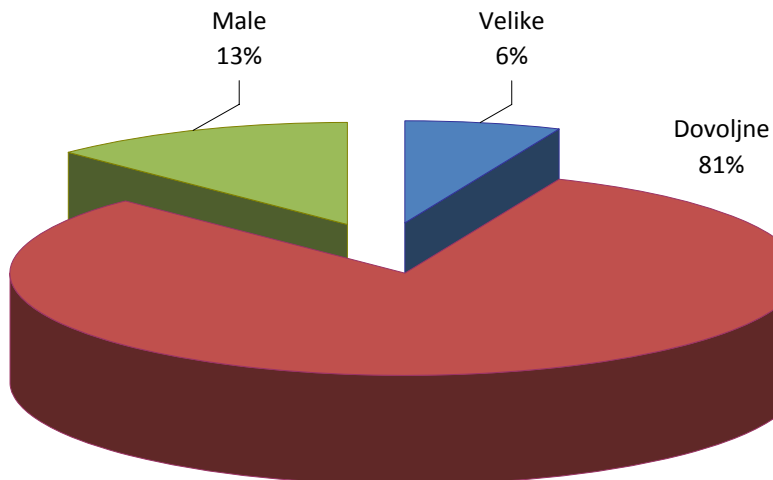
Zalihe – sektor plastike

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

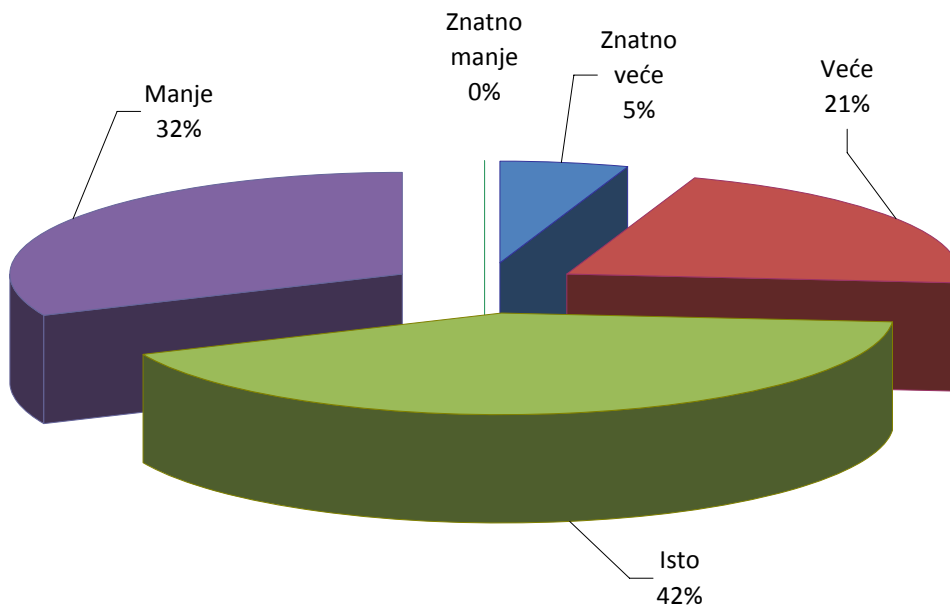
Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

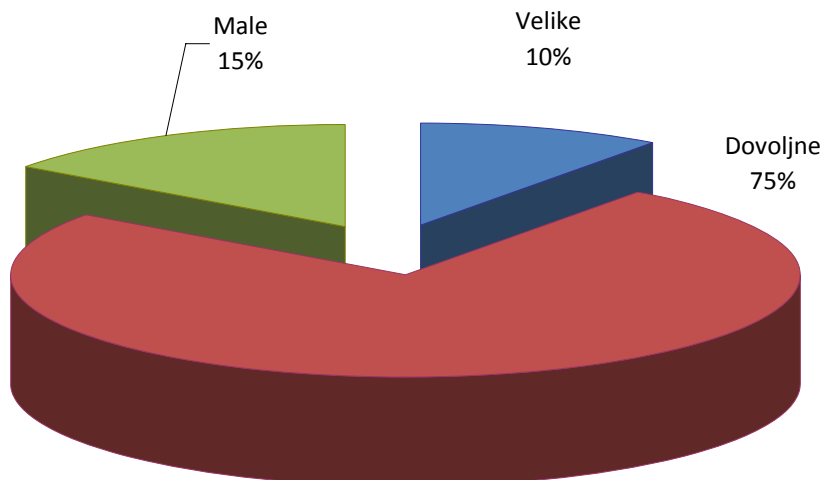
Zalihe – metalprerađivački sektor

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

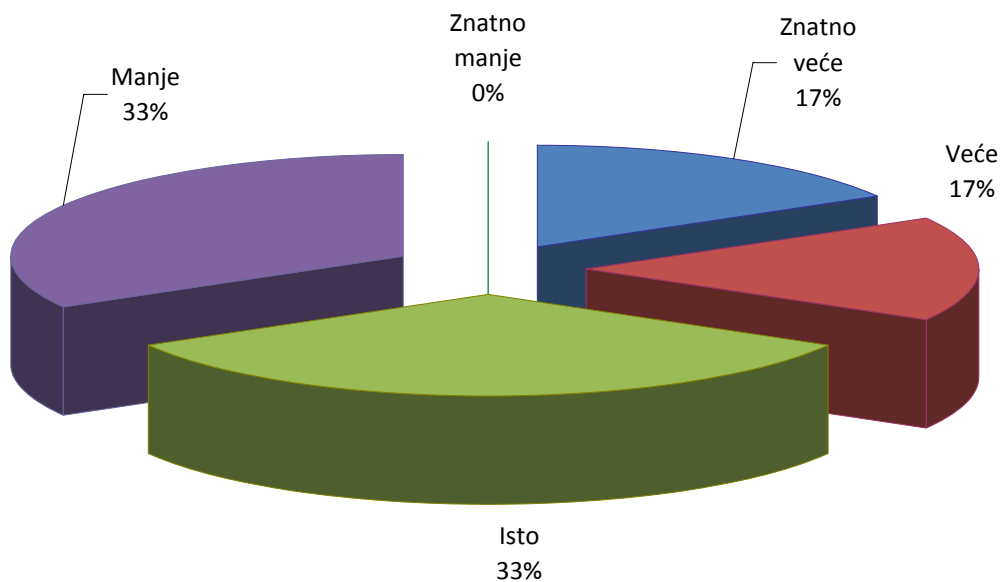
Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

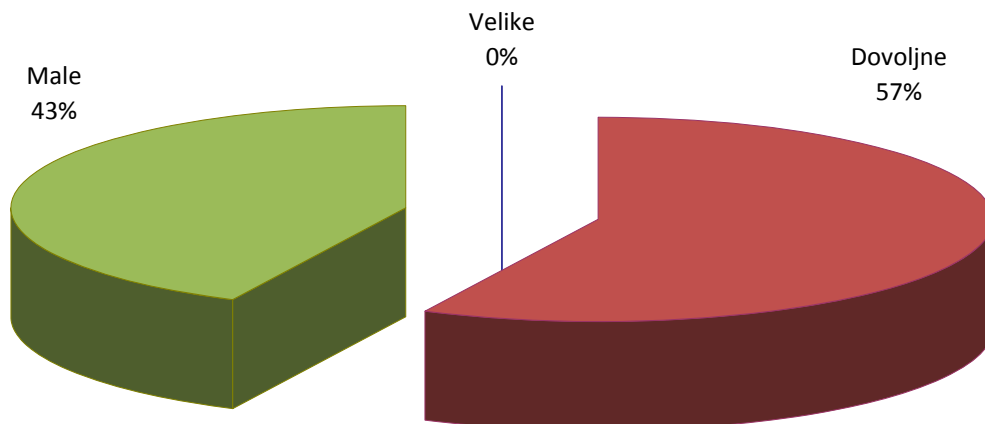
Zalihe - IKT sektor

Zalihe

31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010.

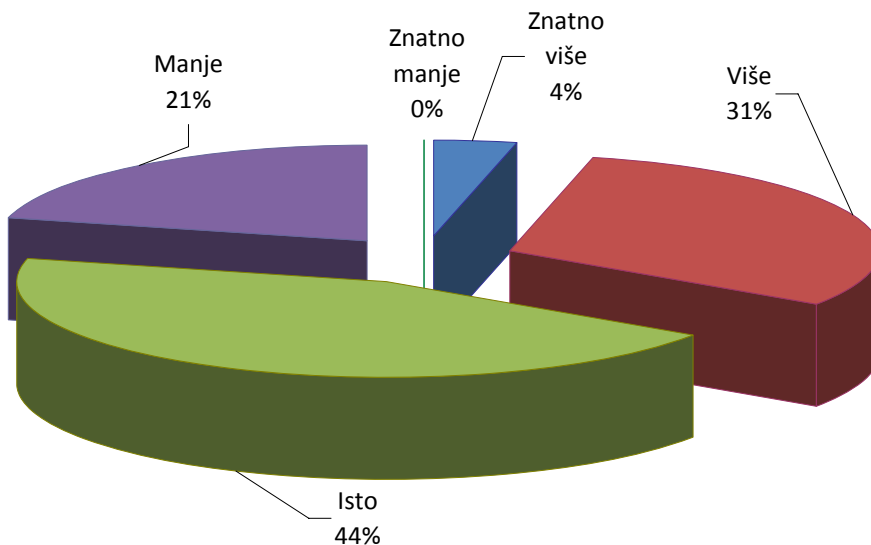

Zalihe vezane za proces proizvodnje na dan vršenja ankete

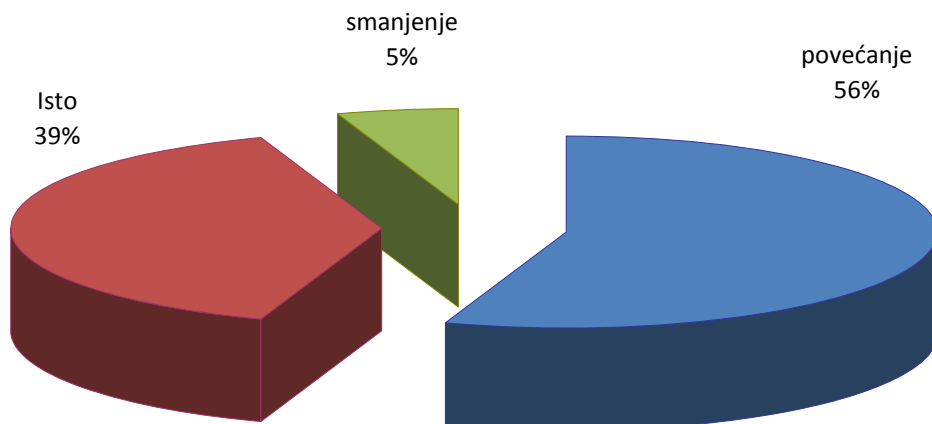

Broj zaposlenih – intersektorski presjek

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

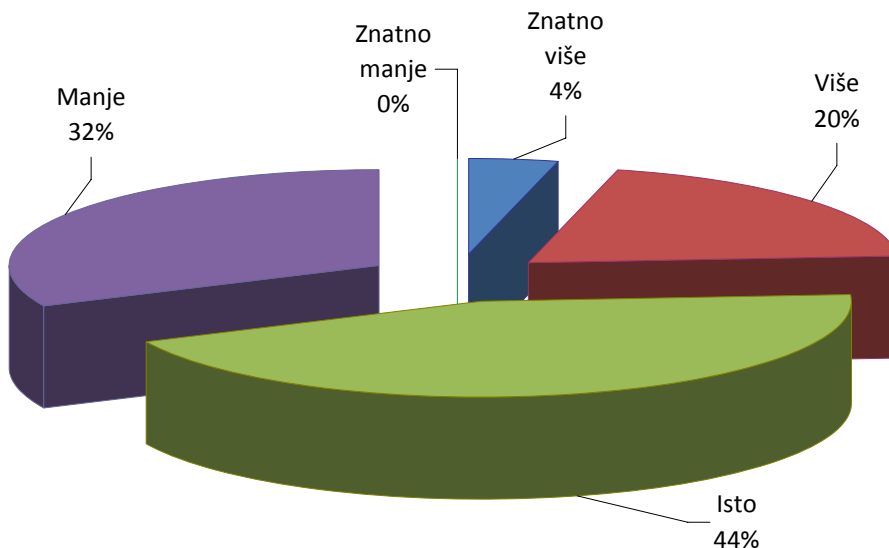

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje (povećanje/smanjenje broja zaposlenih)

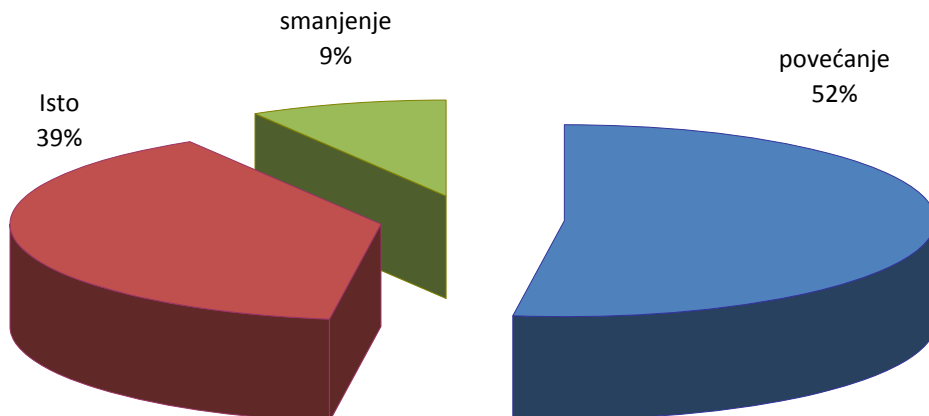

Broj zaposlenih – sektor turizma

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

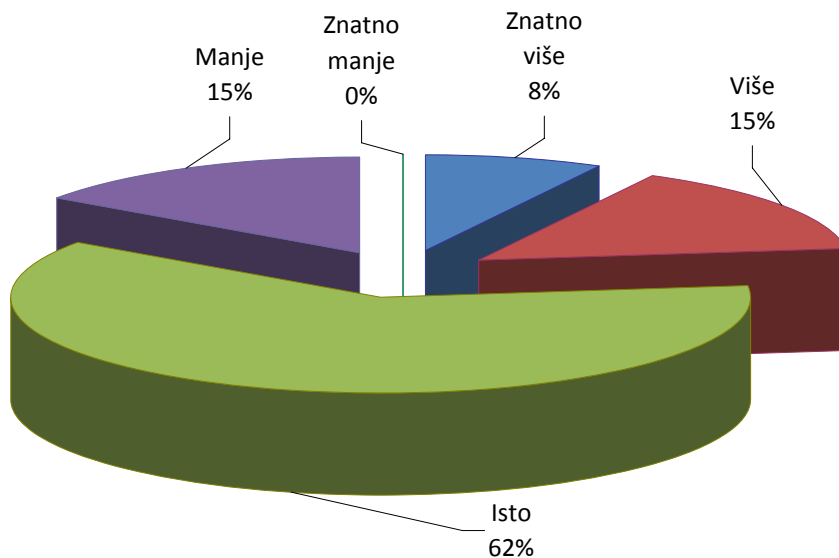

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje (povećanje/smanjenje broja zaposlenih)

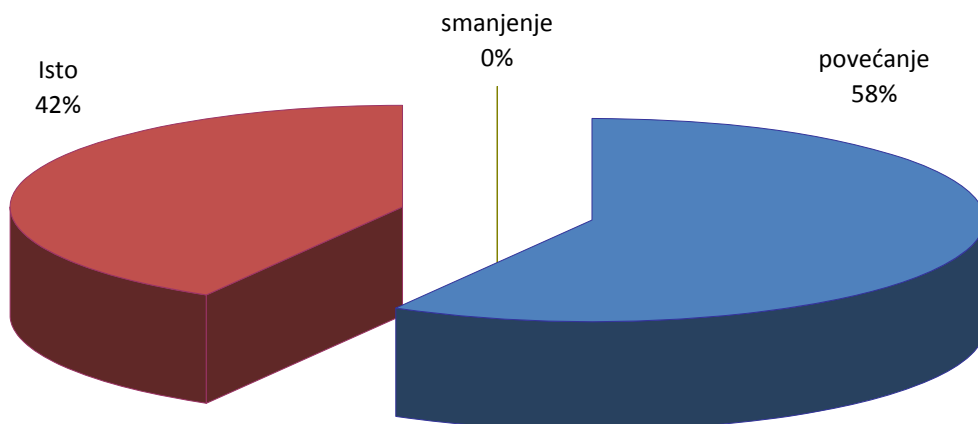

Broj zaposlenih – sektor sira

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

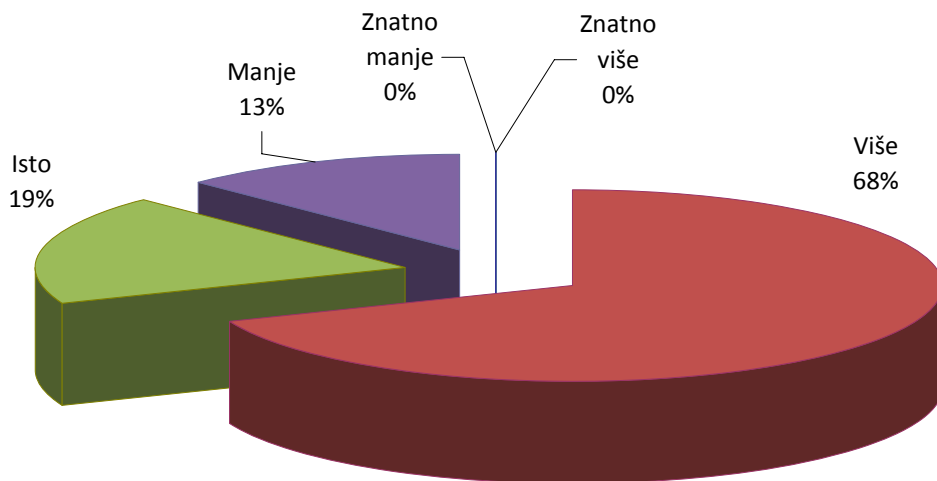

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje

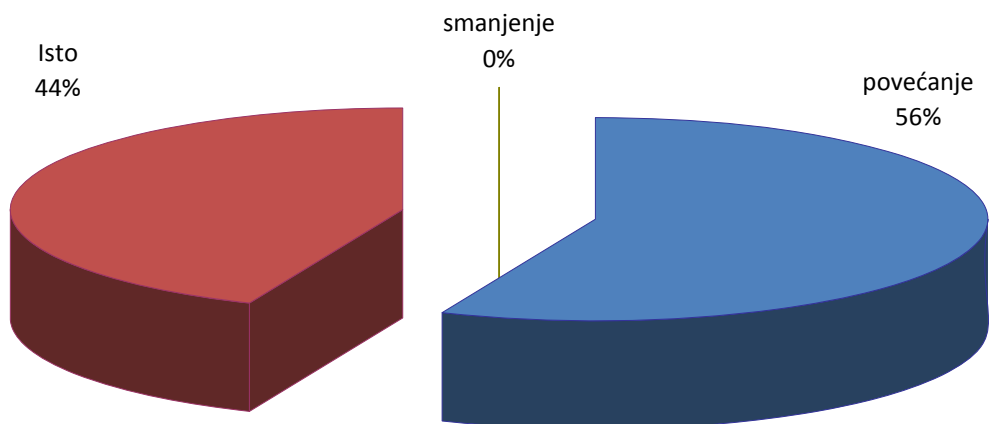

Broj zaposlenih – plastika

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

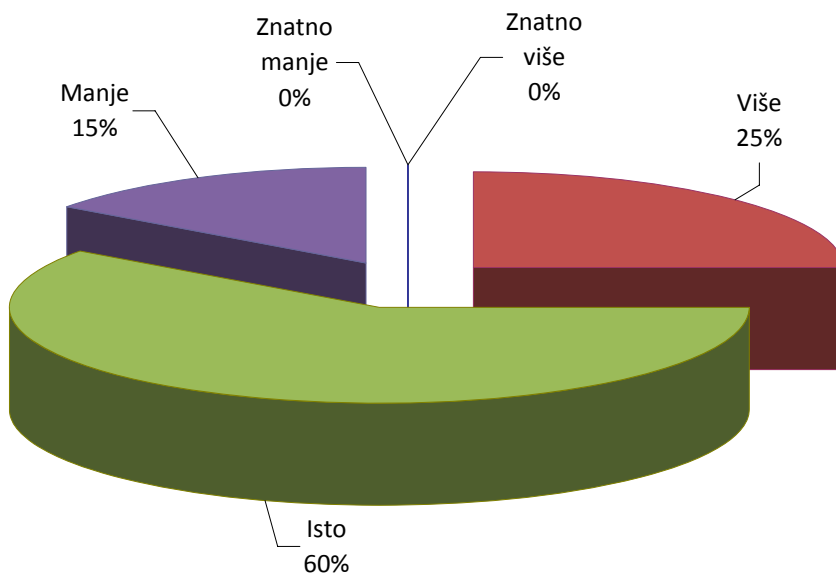

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje

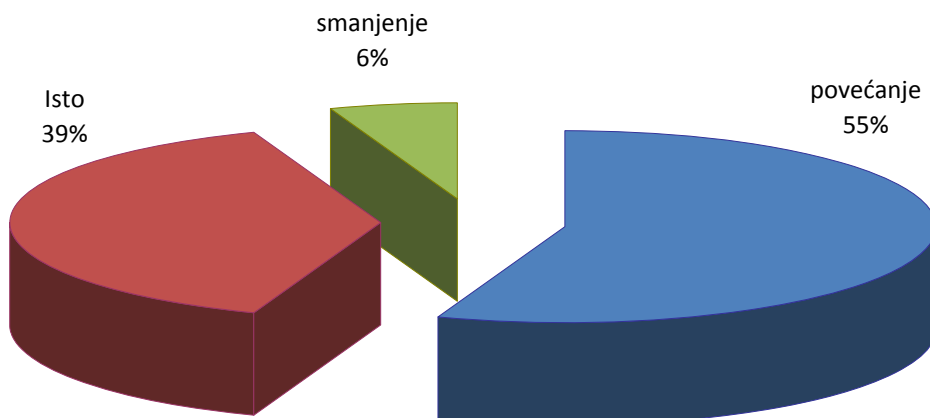

Broj zaposlenih - metaloprerađivački sektor

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

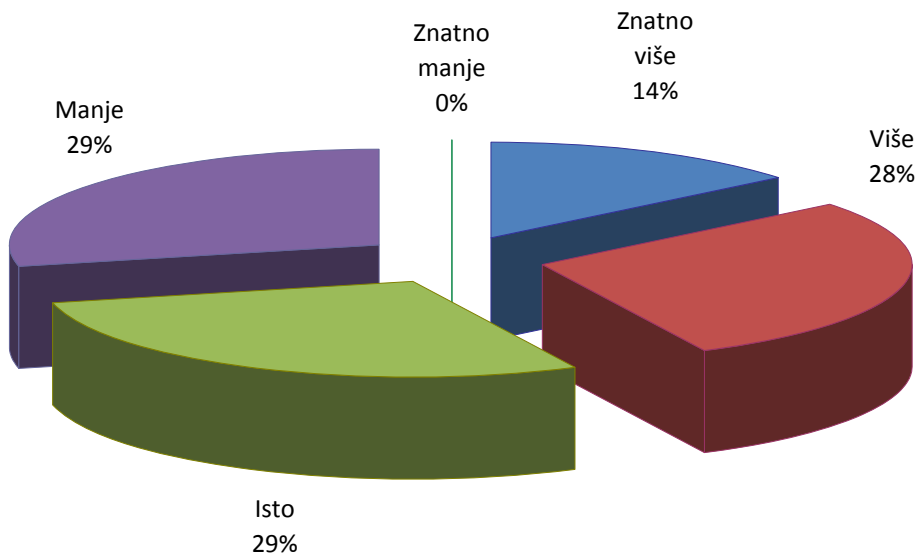

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje (povećanje/smanjenje broja zaposlenih)

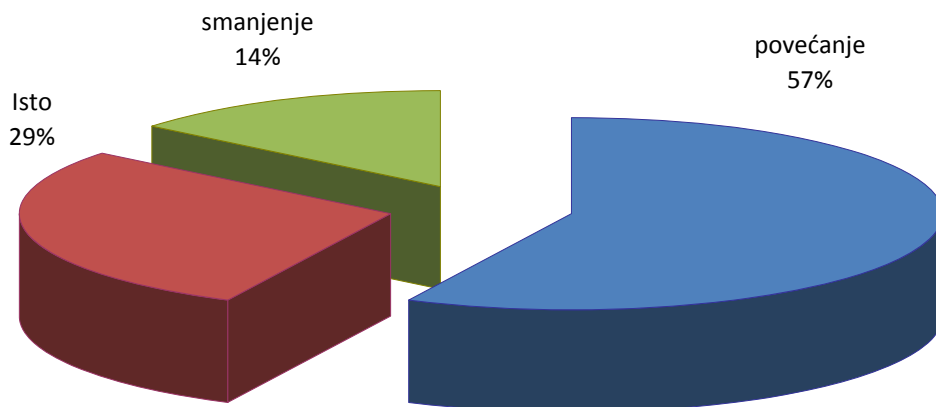

Broj zaposlenih – IKT sektor

Broj zaposlenih
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

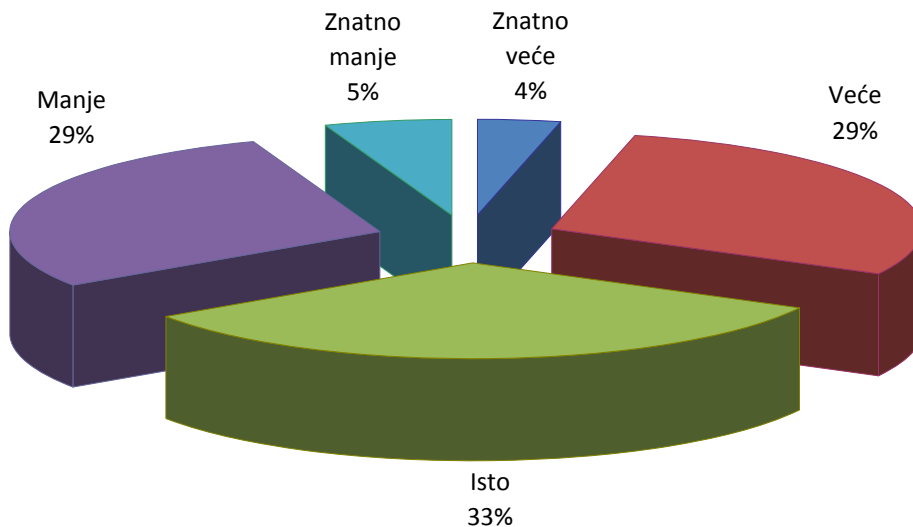

Broj zaposlenih
Predviđanje za naredno razdoblje (povećanje/smanjenje broja zaposlenih)

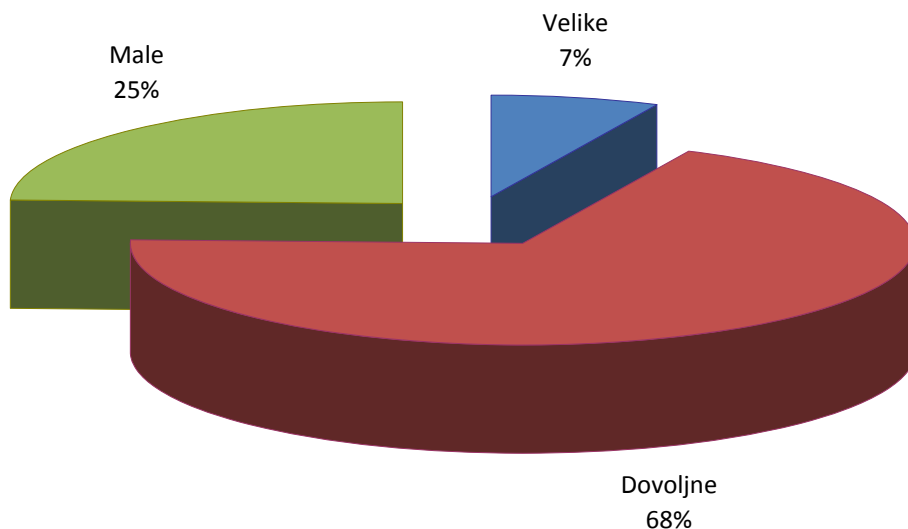

Rezerve proizvoda – intersektorski presjek

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

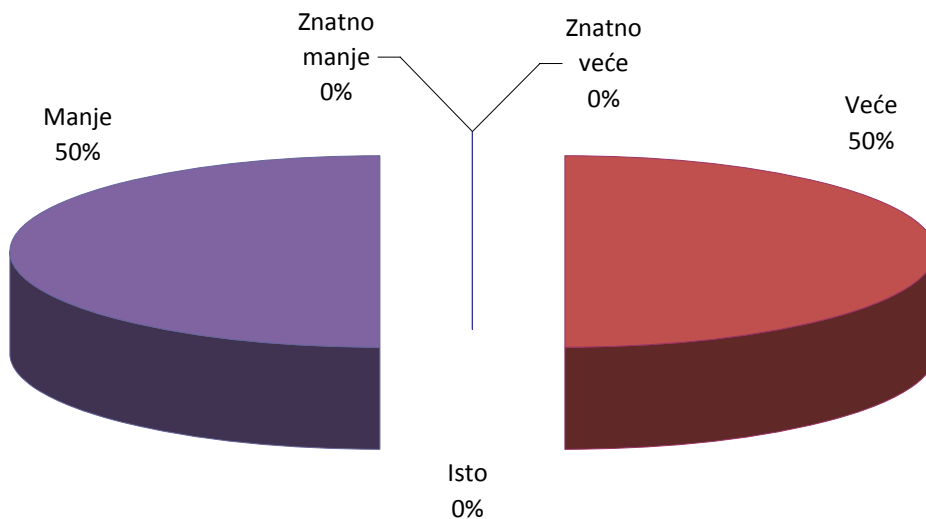

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

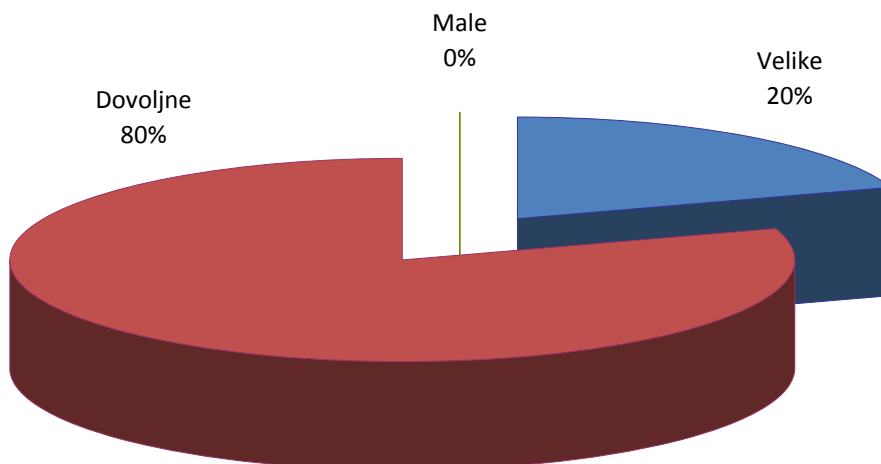

Rezerve proizvoda – sektor turizma

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

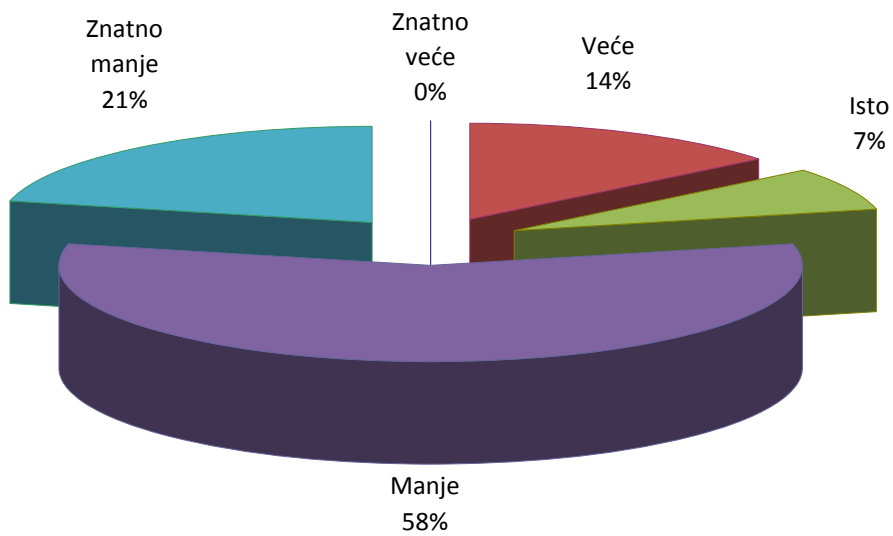

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

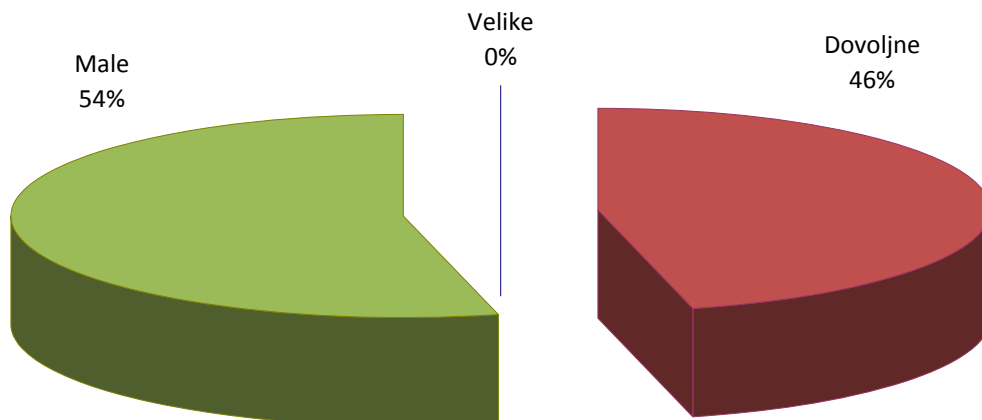

Rezerve proizvoda – sektor sira

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

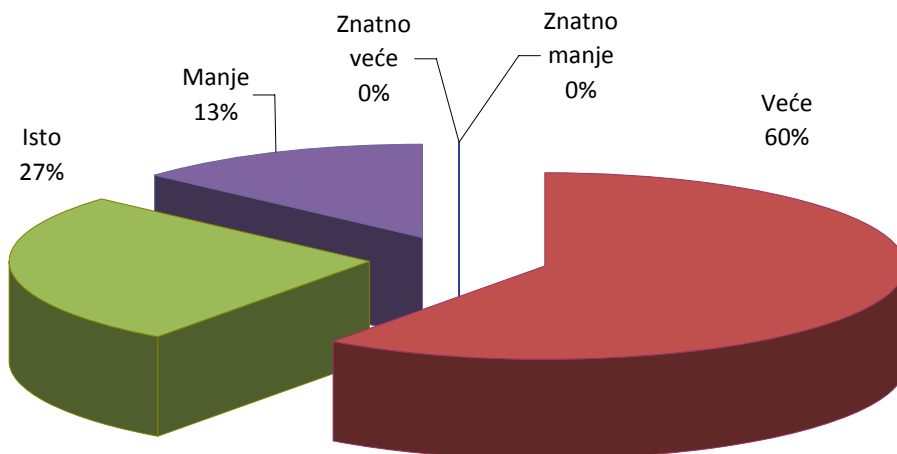

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

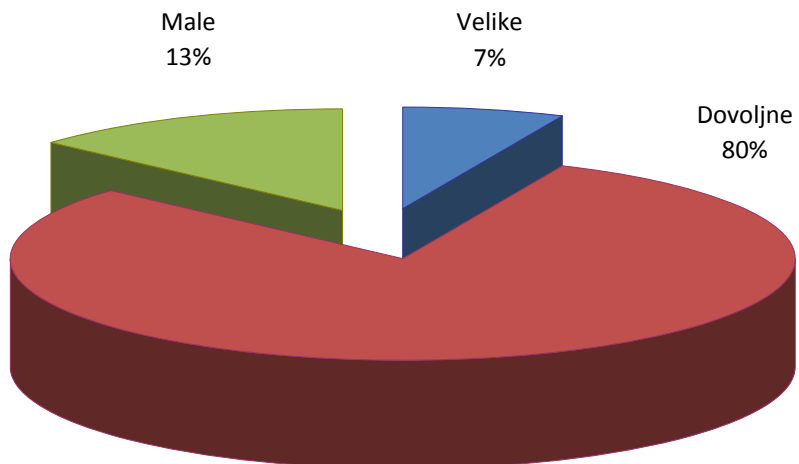

Rezerve proizvoda – sektor plastike

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

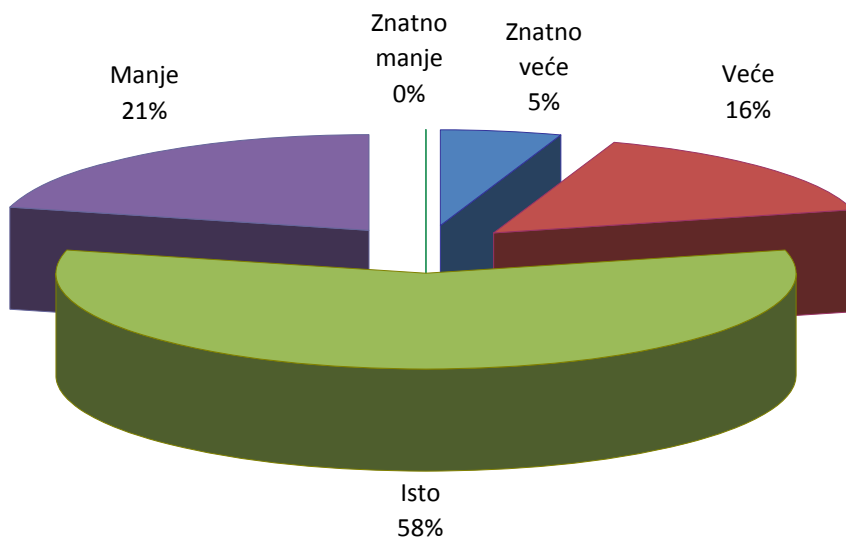

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

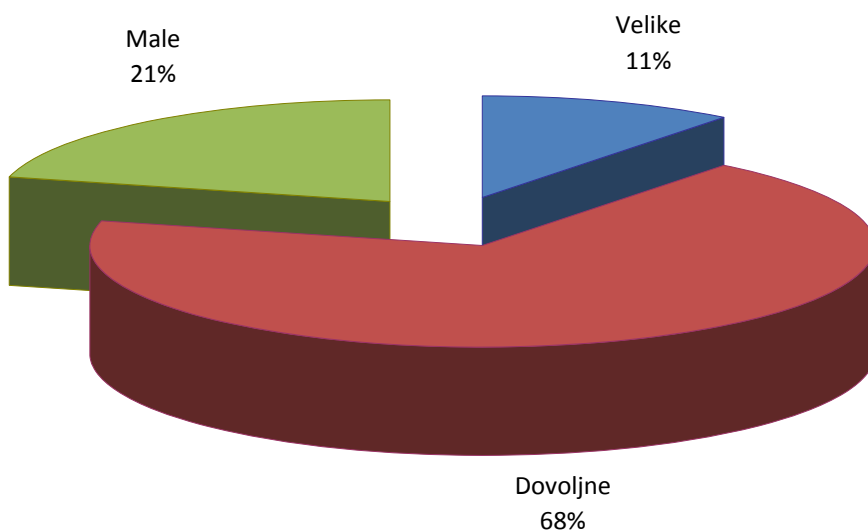

Rezerve proizvoda – metaloprerađivački sektor

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

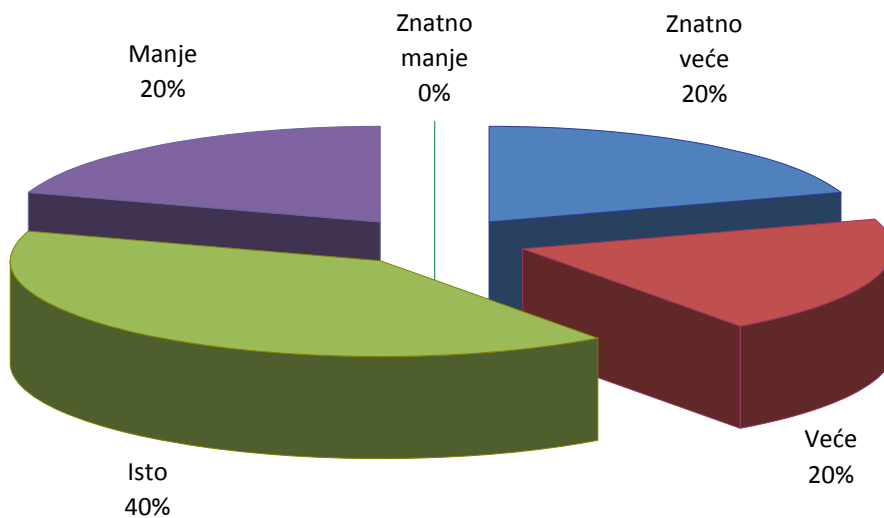

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

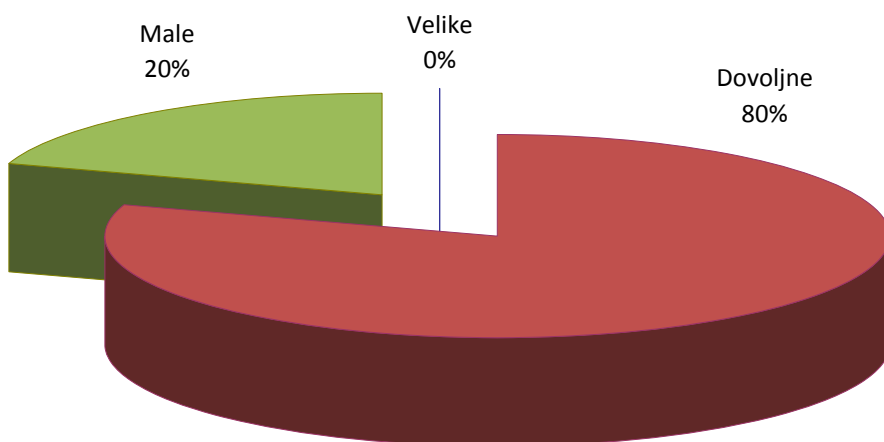

Rezerve proizvoda – IKT sektor

Rezerve proizvoda
31. kolovoz 2011. u odnosu na 31. prosinac 2010. godine

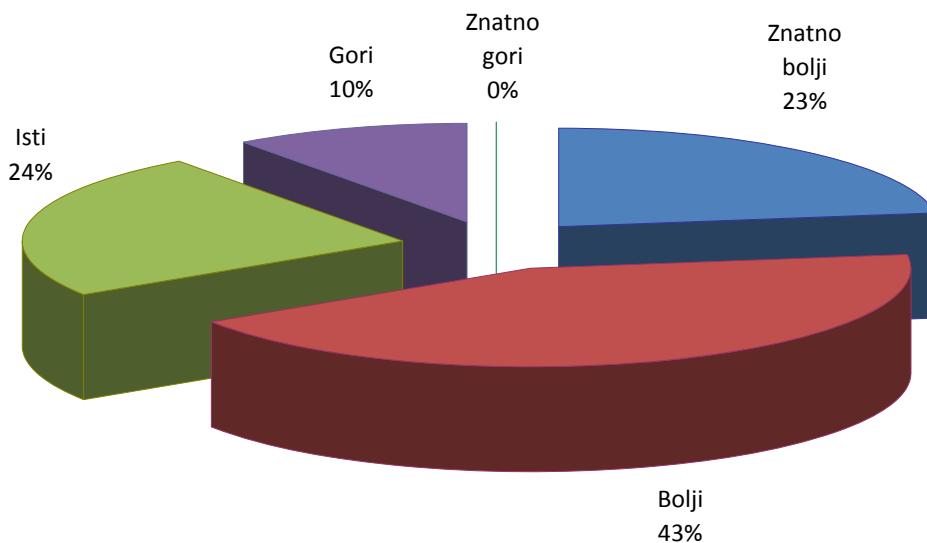

Rezerve proizvoda
Na dan vršenja ankete

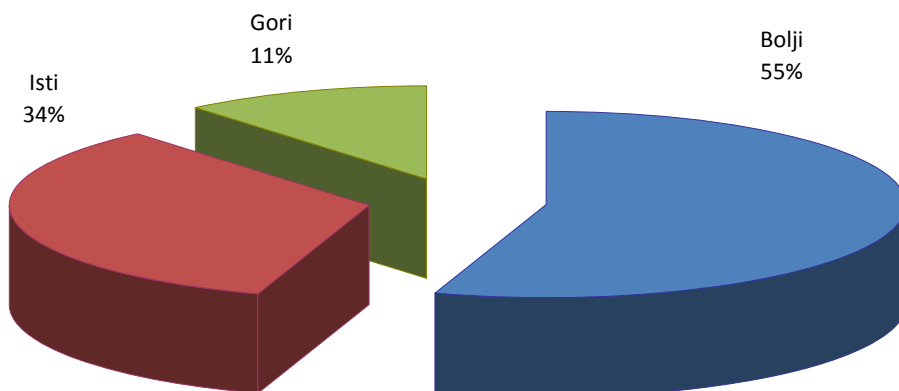

Izgleđi poduzeća na tržištu – intersektorski presjek

Izgleđi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu

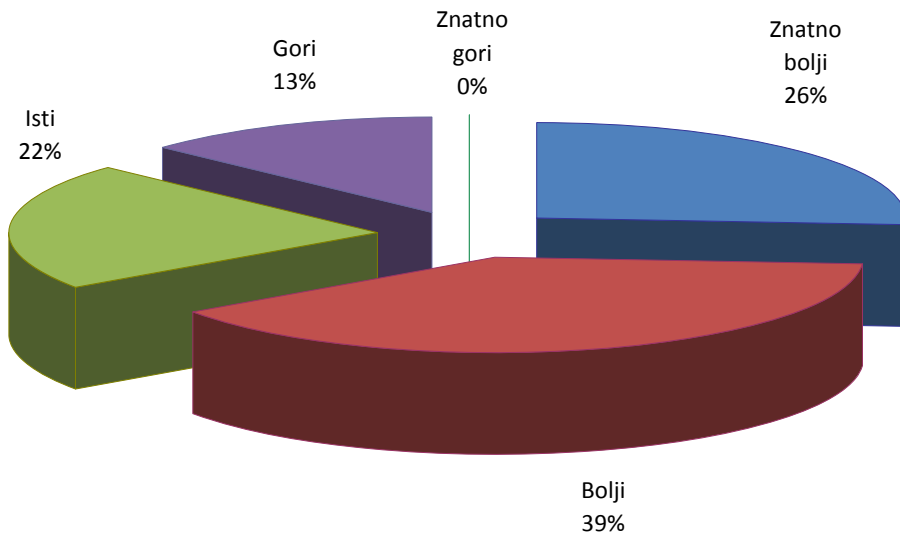

Izgleđi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete

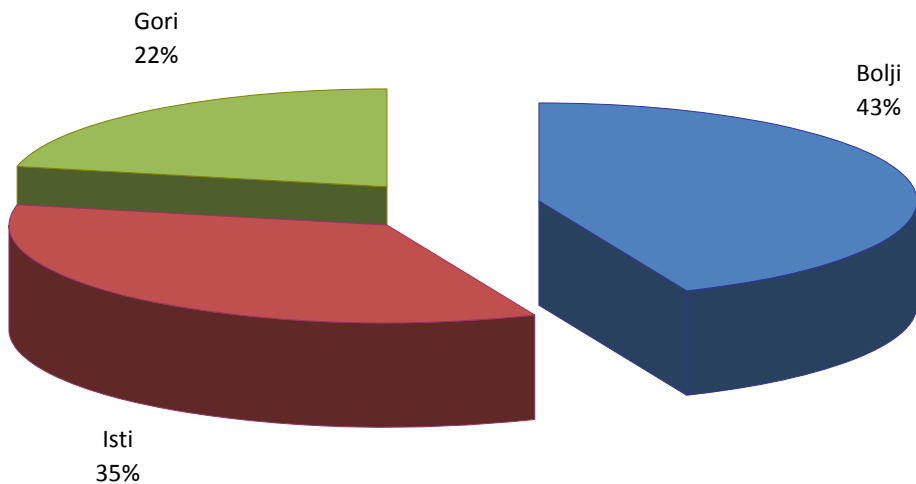

Izgledi poduzeća na tržištu – sektor turizma

Izgledi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu

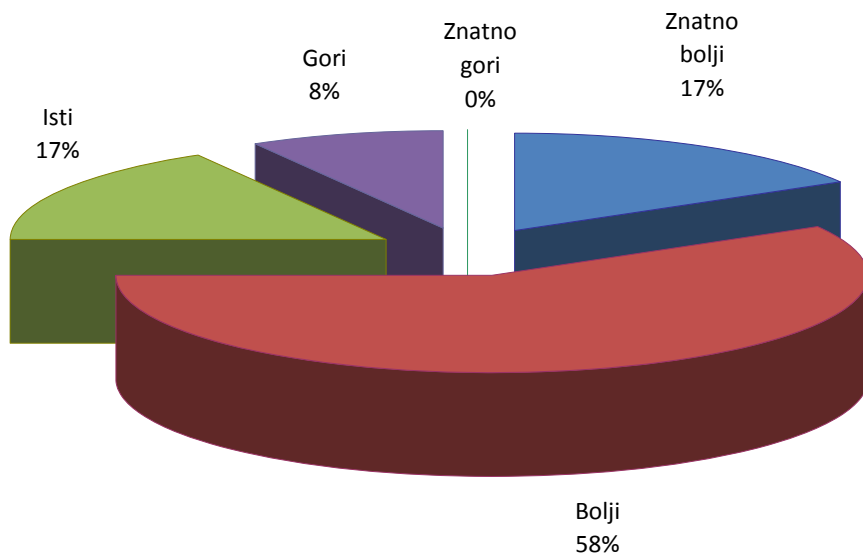

Izgledi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete

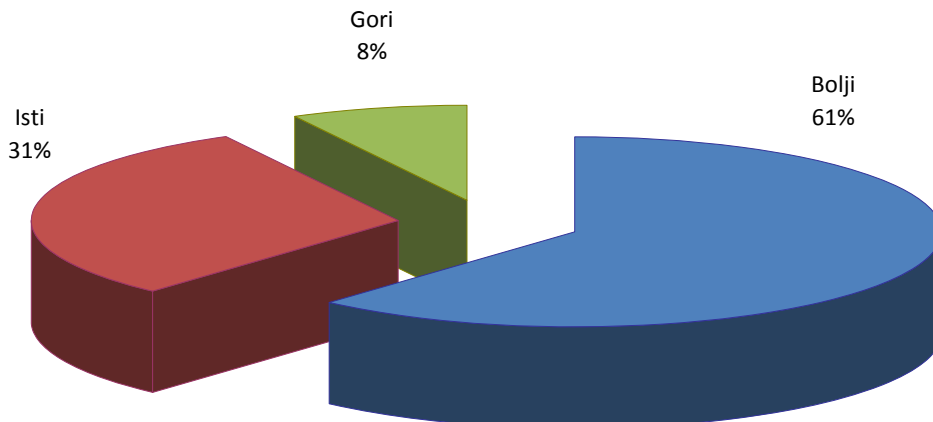

Izgleđi poduzeća na tržištu – sektor sira

Izgleđi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu

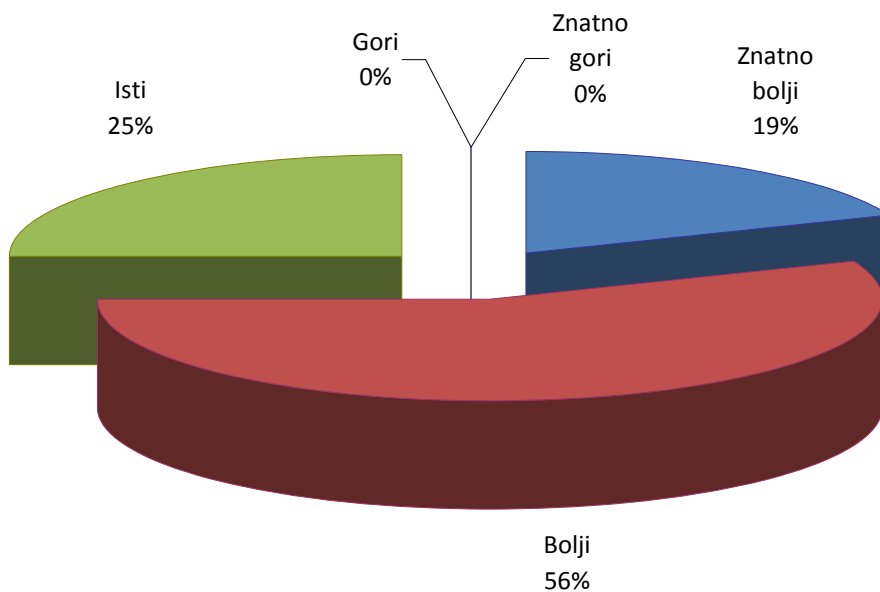

Izgleđi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete

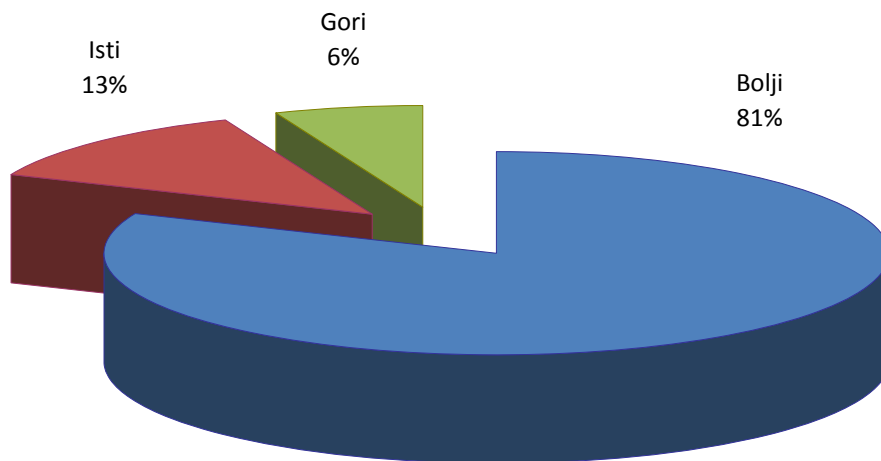

Izgledi poduzeća na tržištu – sektor plastike

**Izgledi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu**

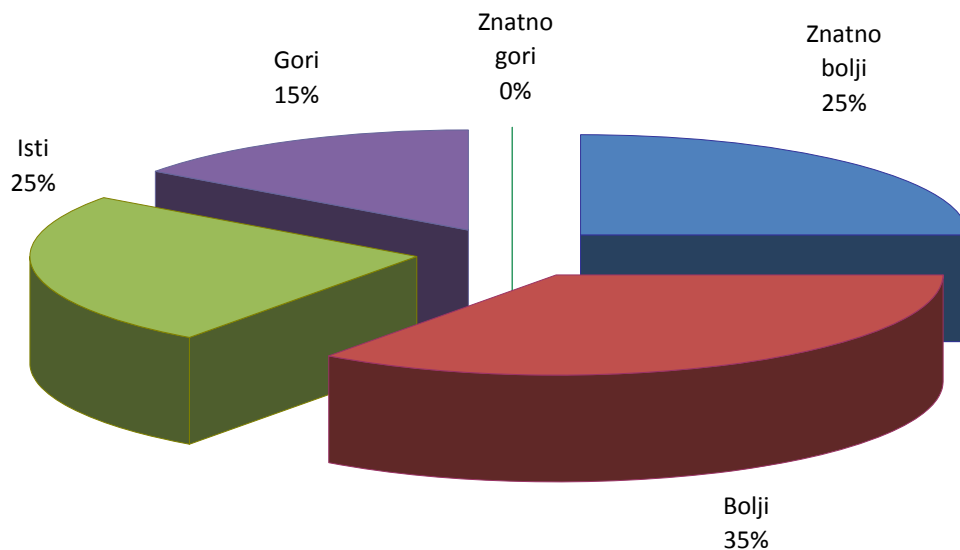

**Izgledi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete**

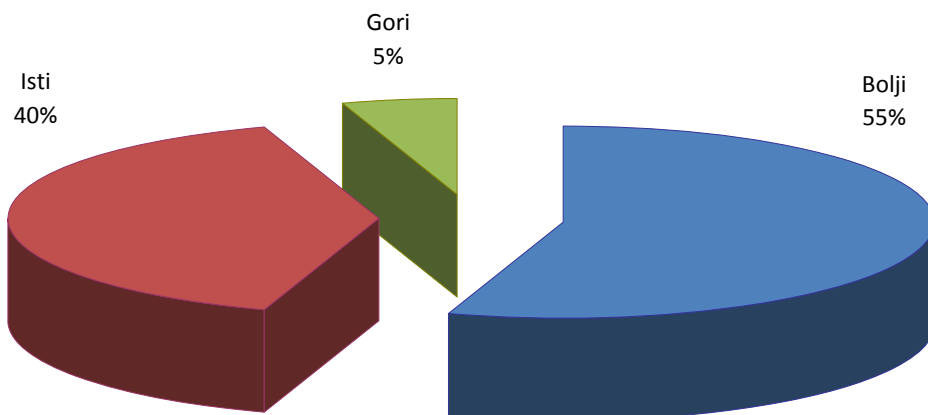

Izgleđi poduzeća na tržištu - metaloprerađivački sektor

Izgleđi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu

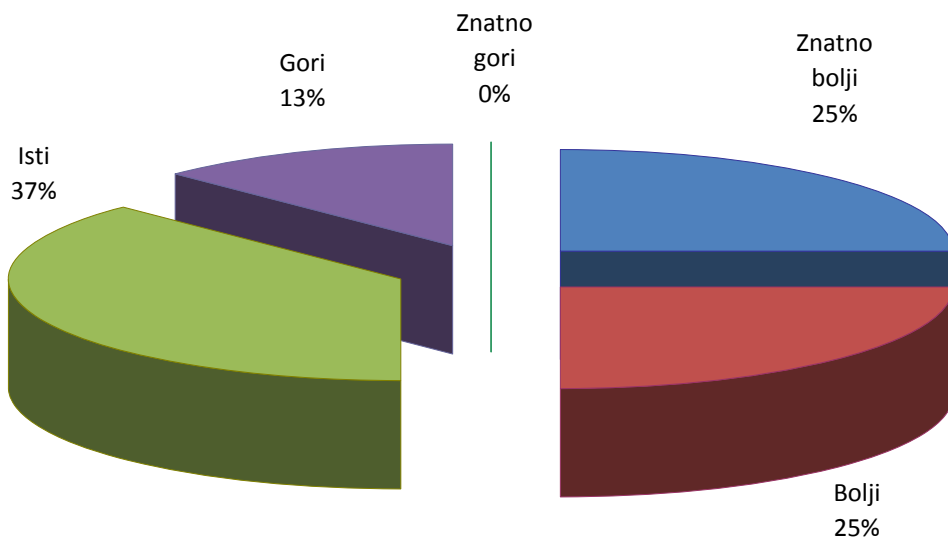

Izgleđi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete

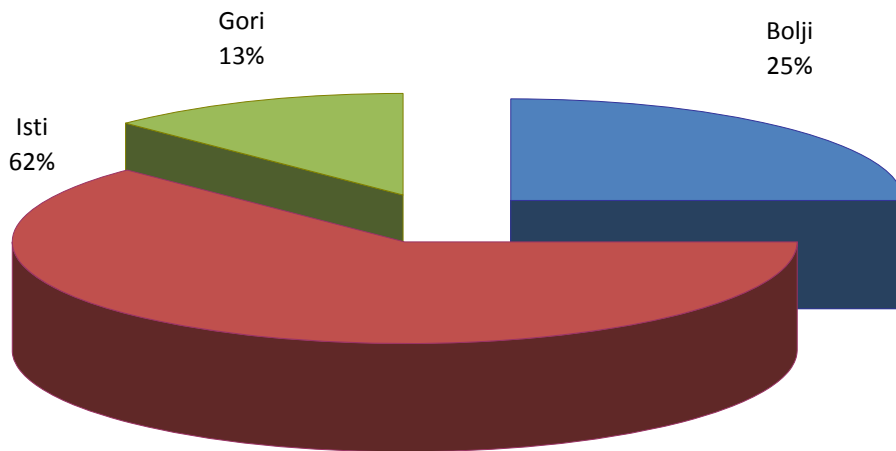

Izgledi poduzeća na tržištu - IKT sektor

Izgledi poduzeća na tržištu
u 2011. u odnosu na 2010. godinu

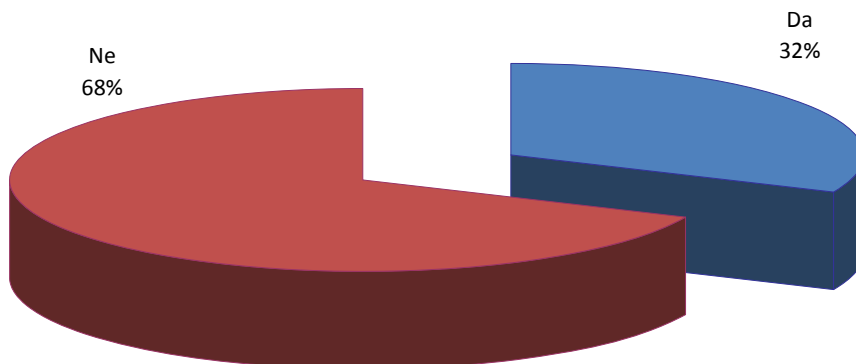

Izgledi poduzeća na tržištu
Na dan vršenja ankete

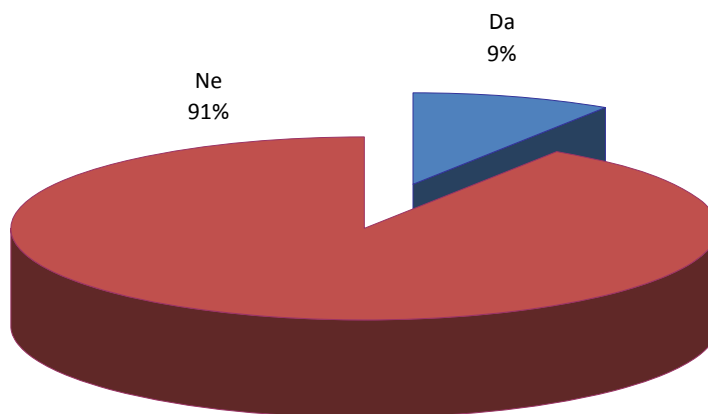
Iskorištenost kapaciteta – intersektorski presjek

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

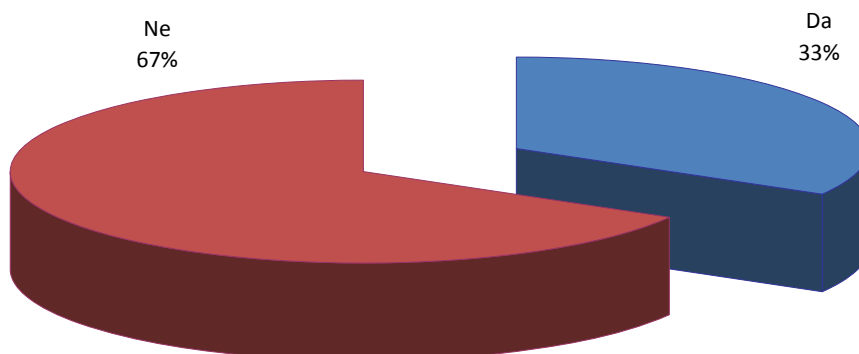
Iskorištenost kapaciteta – sektor turizma

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

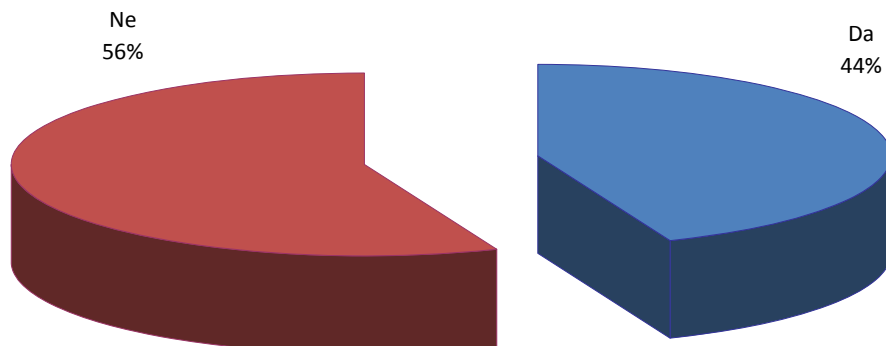
Iskorištenost kapaciteta – sektor sira

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

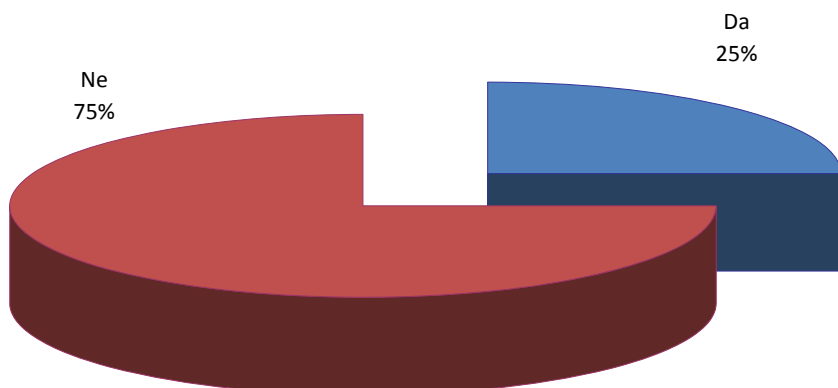
Iskorištenost kapaciteta – sektor plastike

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

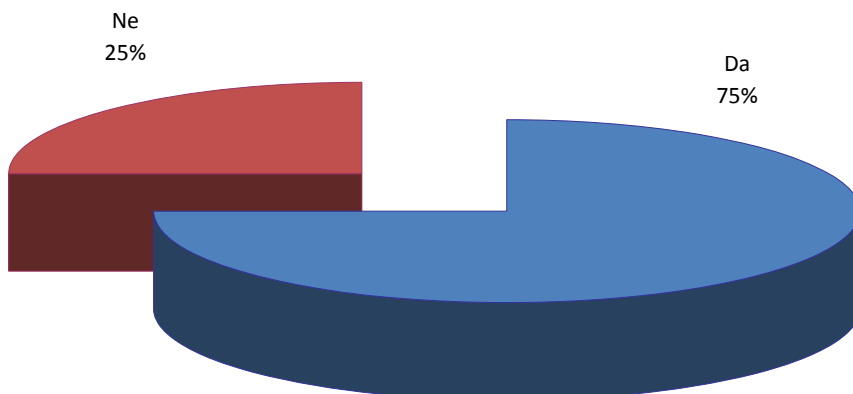
Iskorištenost kapaciteta – metaloprerađivački sektor

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

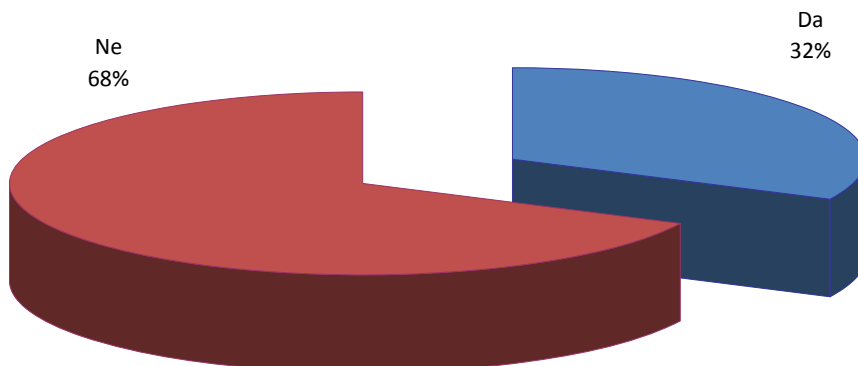
Iskorištenost kapaciteta – IKT sektor

Puni kapacitet sa strojevima i sredstvima rada - na dan vršenja ankete

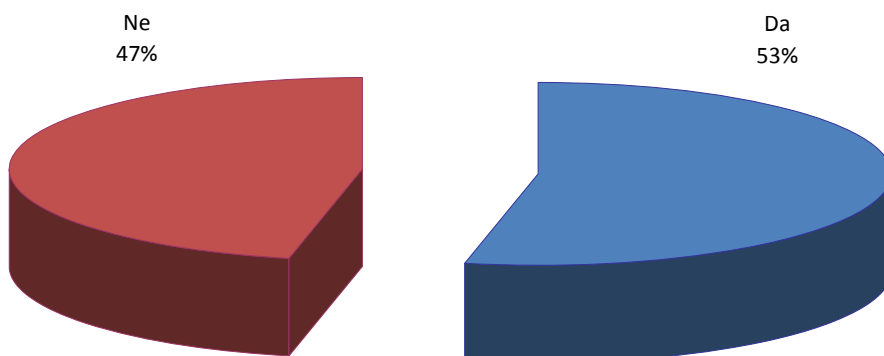
Radna snaga – intersektorski presjek

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

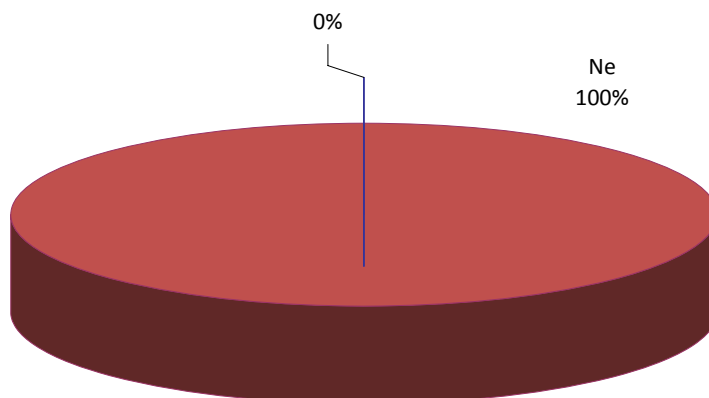
Radna snaga – sektor turizma

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

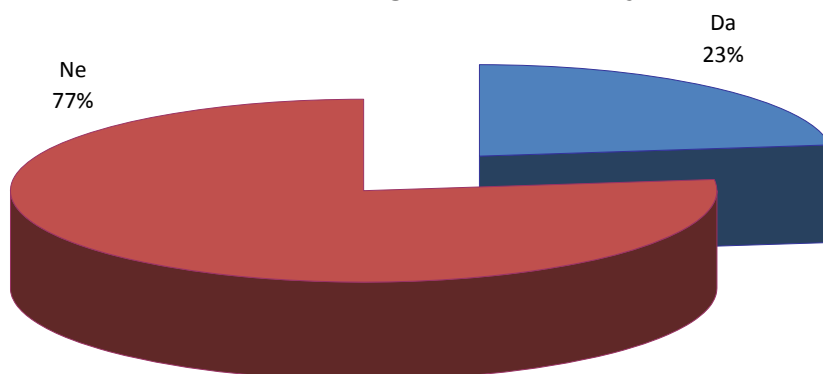
Radna snaga – sektor sira

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

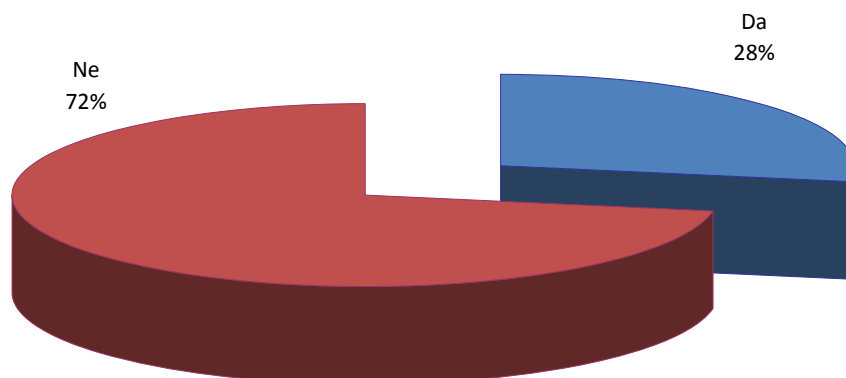
Radna snaga – sektor plastike

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

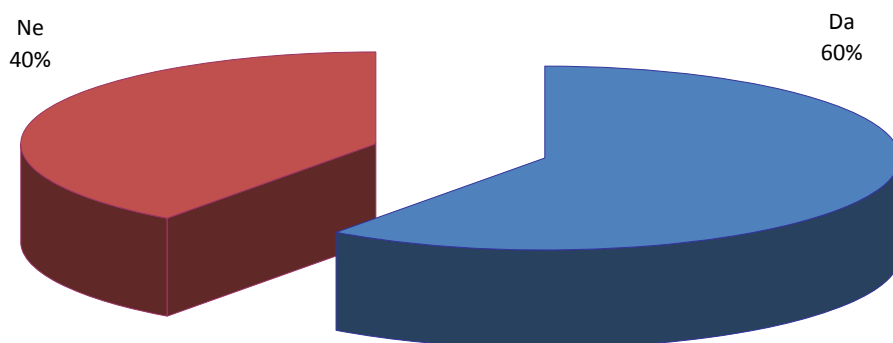
Radna snaga – metaloprerađivački sektor

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

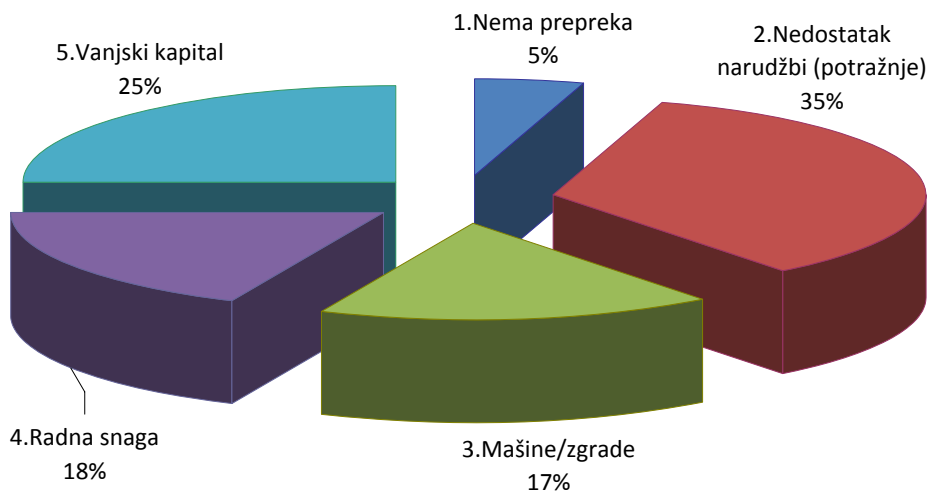
Radna snaga – IKT sektor

Nedostatak radne snage - na dan vršenja ankete

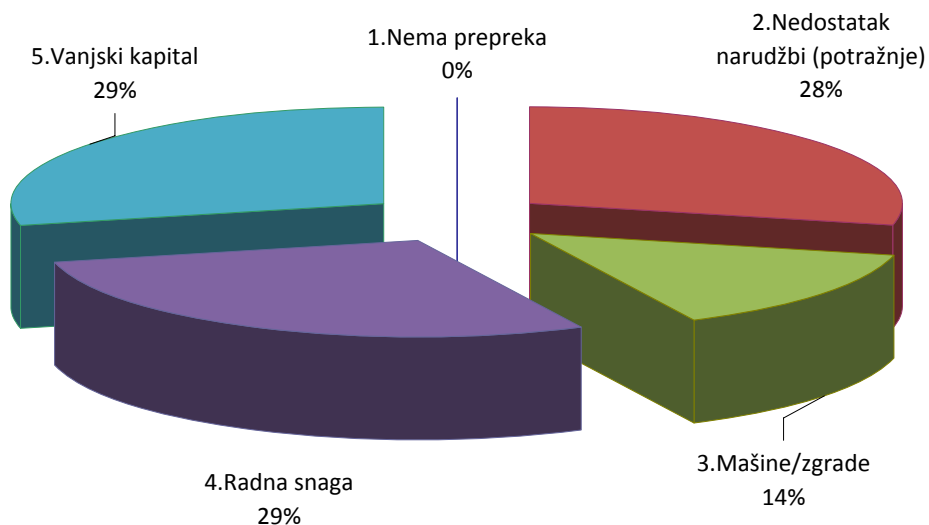
Najvažnije prepreke za rast – intersektorski presjek

Najvažnije prepreke za rast

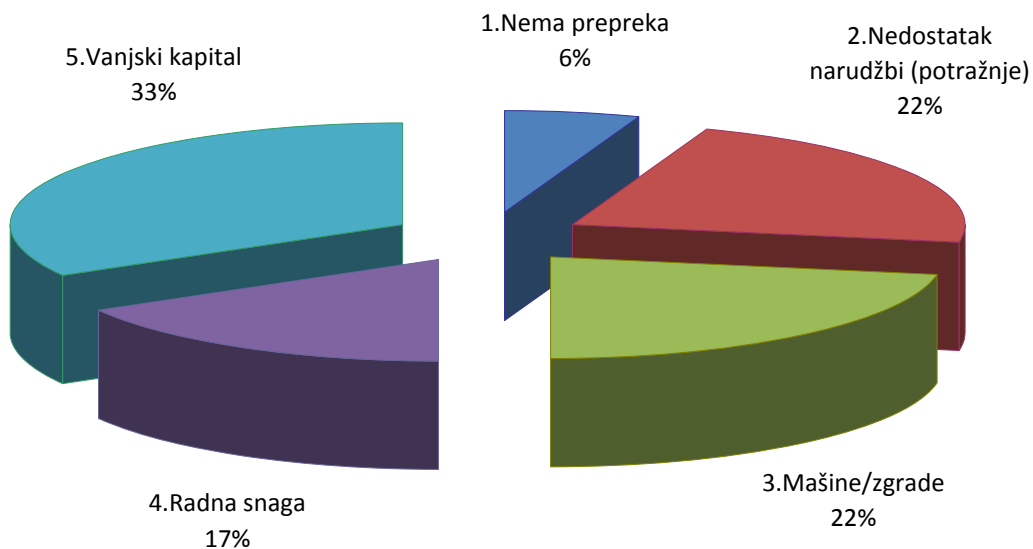
Najvažnije prepreke za rast – sektor turizma

Najvažnije prepreke za rast

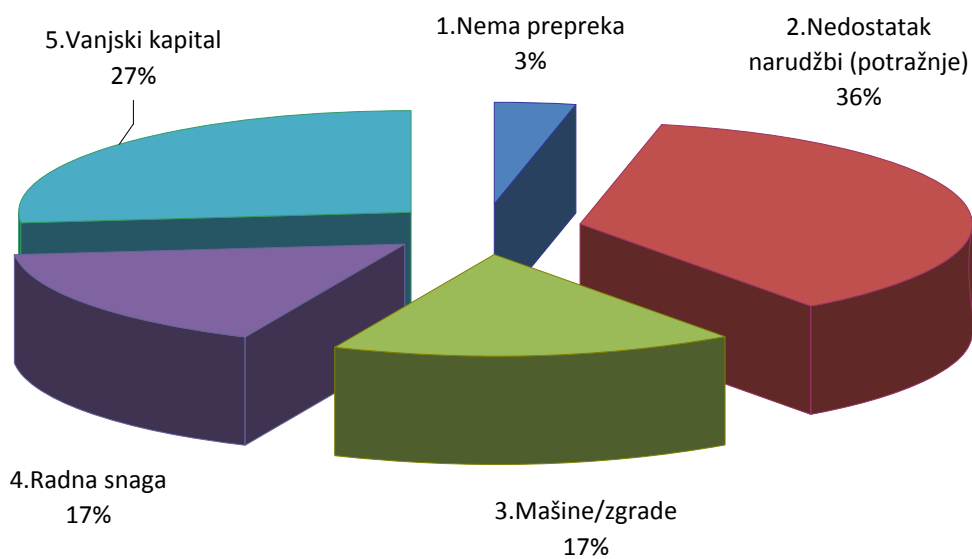
Najvažnije prepreke za rast – sektor sira

Najvažnije prepreke za rast

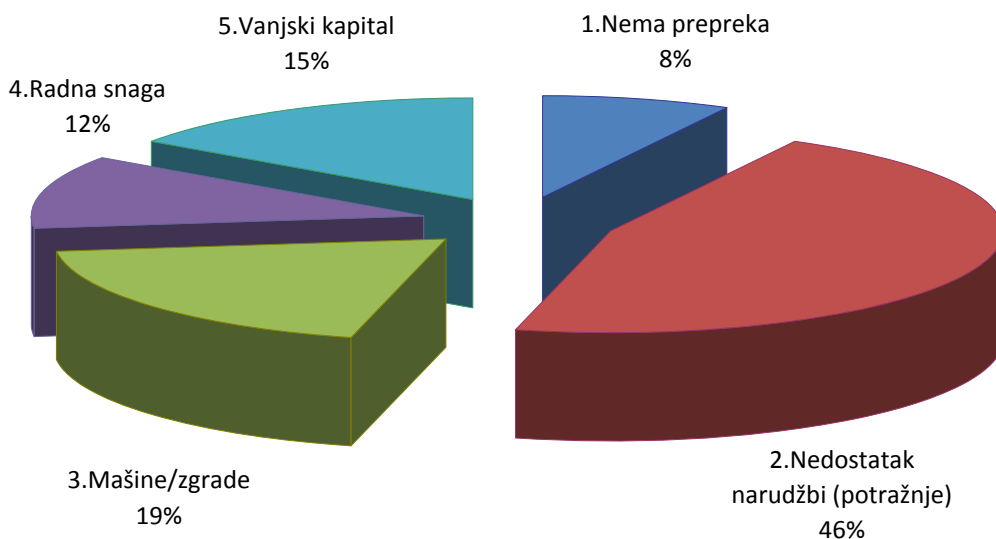
Najvažnije prepreke za rast – sektor plastike

Najvažnije prepreke za rast

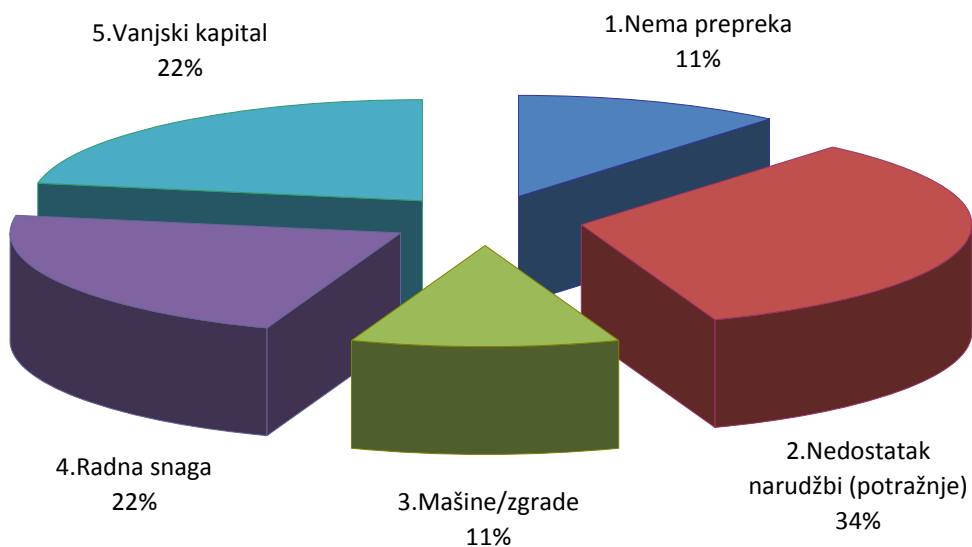
Najvažnije prepreke za rast – metaloprerađivački sektor

Najvažnije prepreke za rast

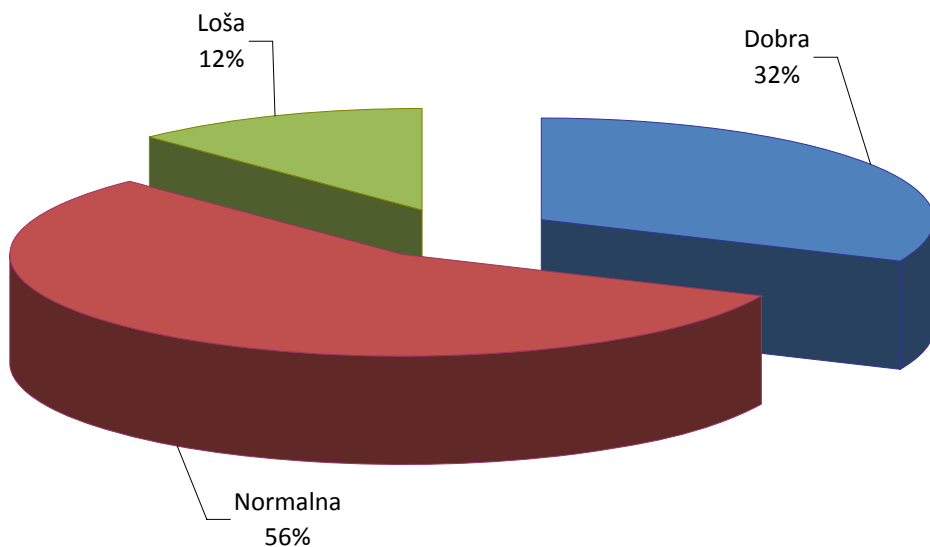
Najvažnije prepreke za rast – IKT sektor

Najvažnije prepreke za rast

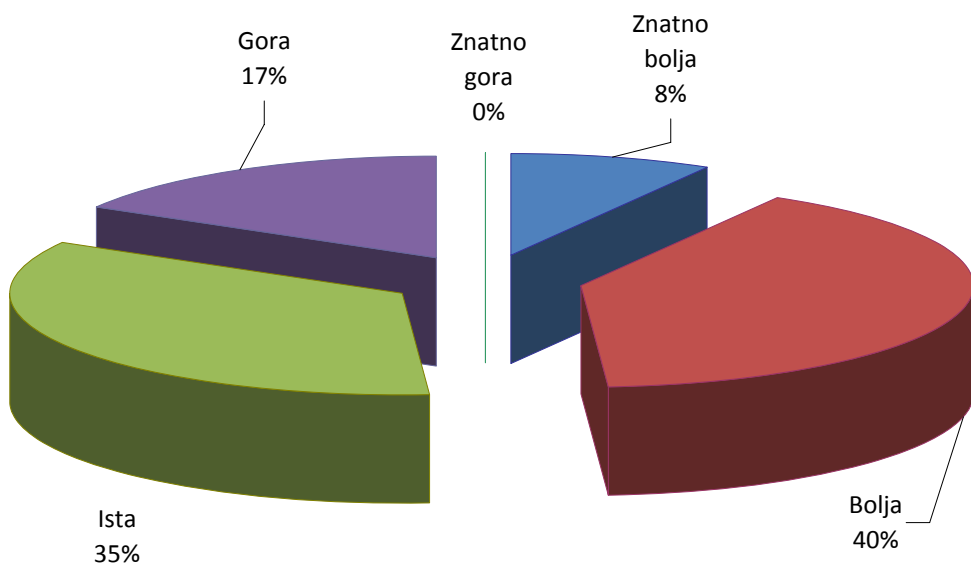

Profitabilnost – intersektorski presjek

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

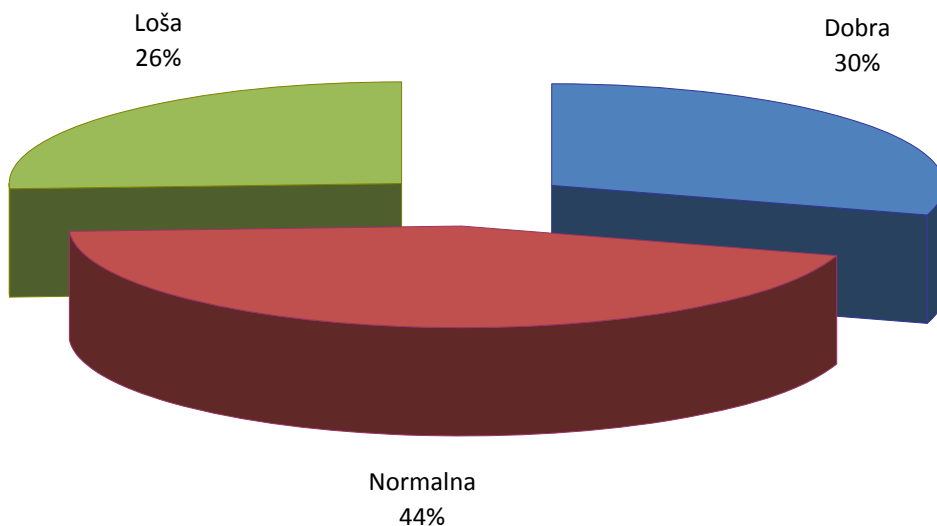

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

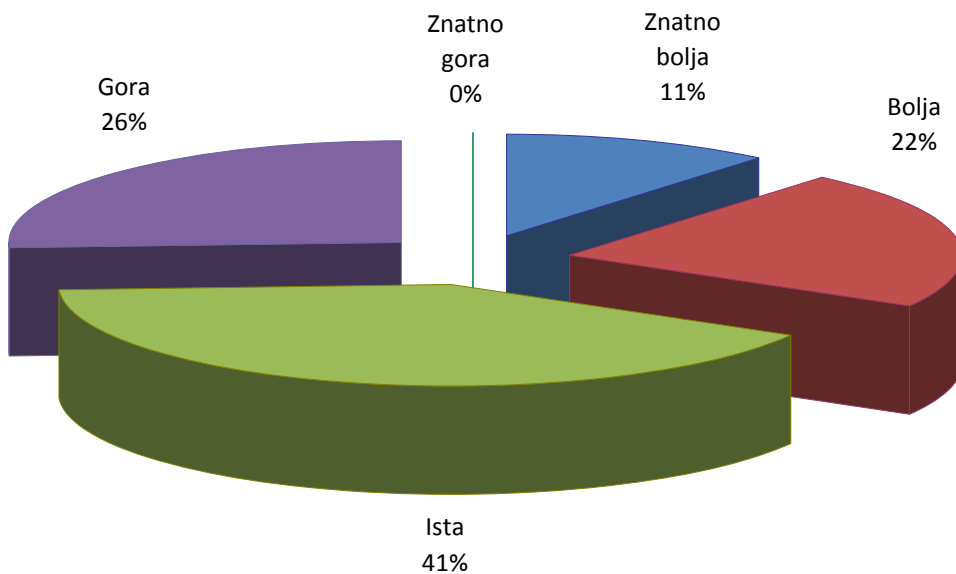

Profitabilnost – sektor turizma

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

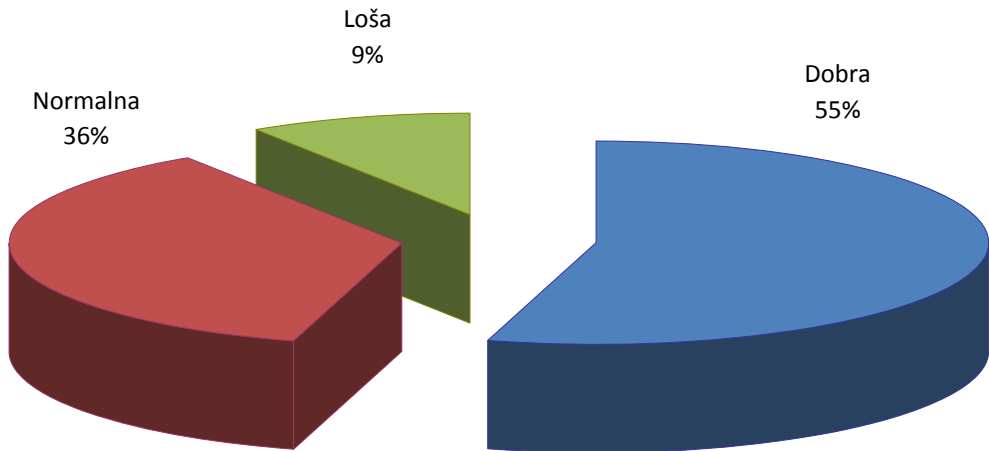

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

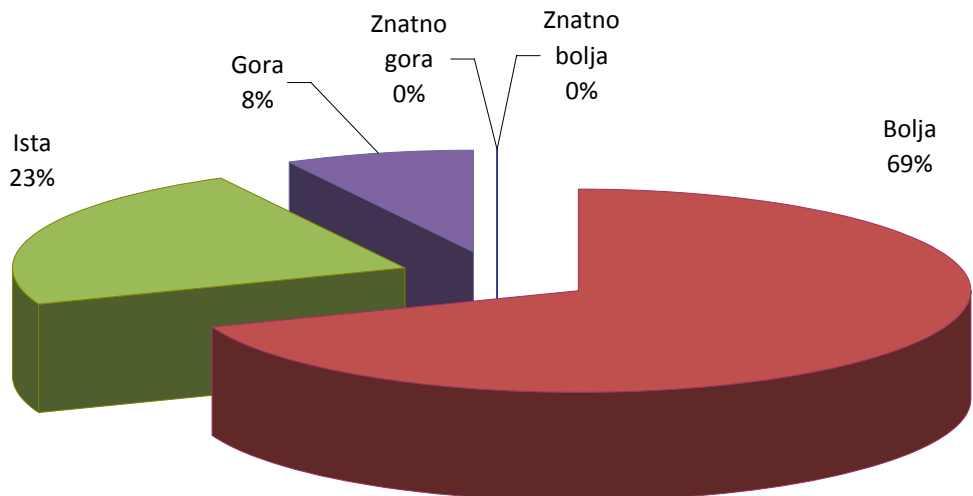

Profitabilnost – sektor sira

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

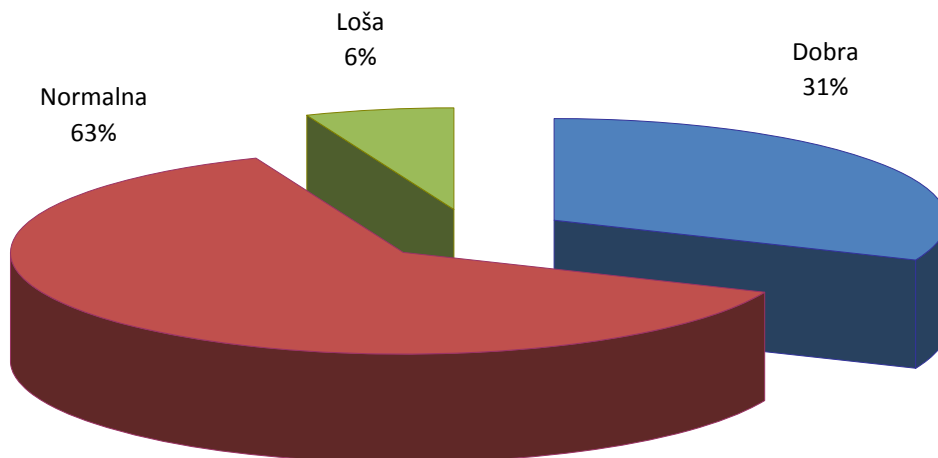

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

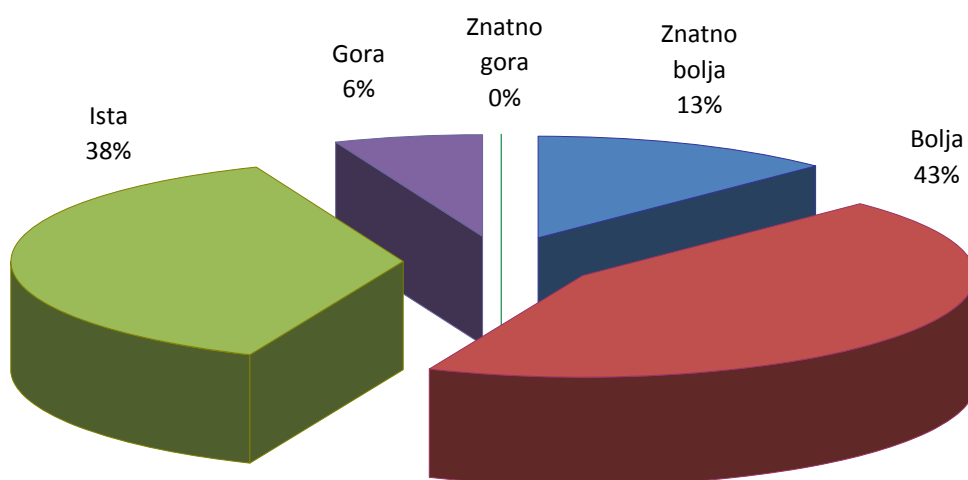

Profitabilnost – sektor plastike

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

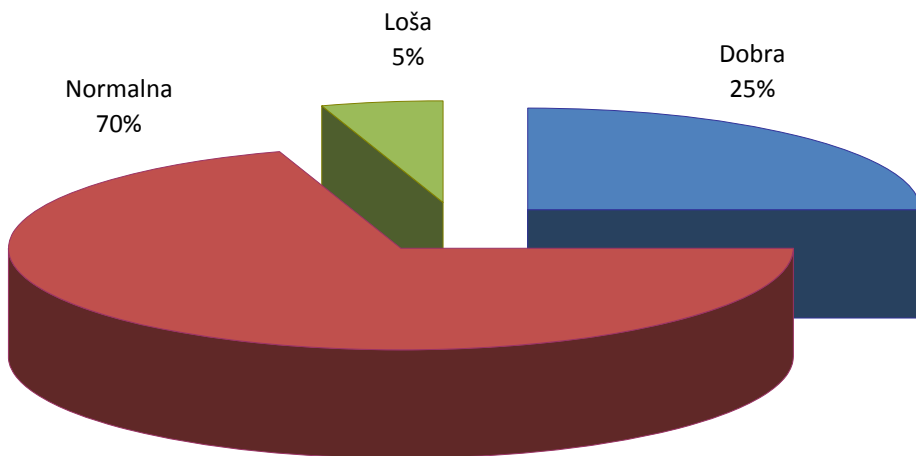

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

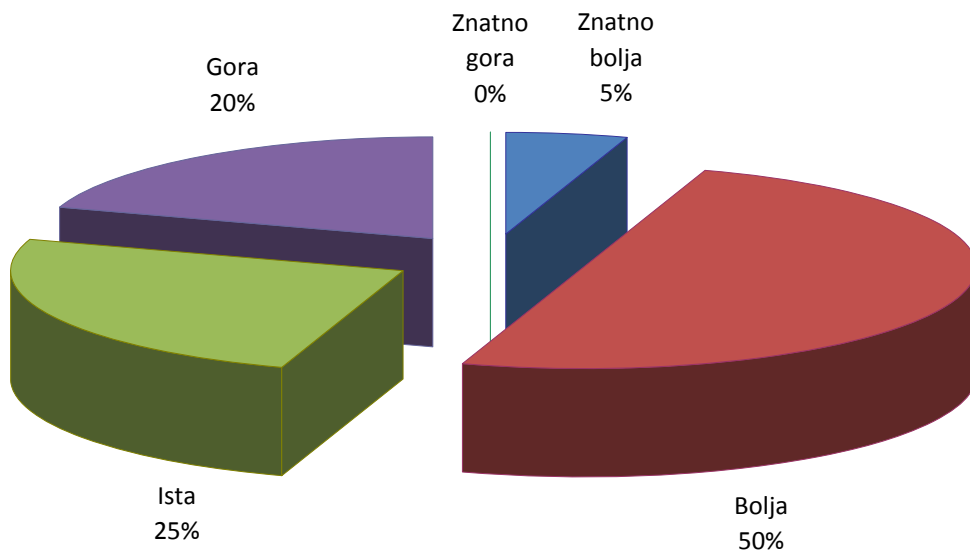

Profitabilnost – metaloprerađivački sektor

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

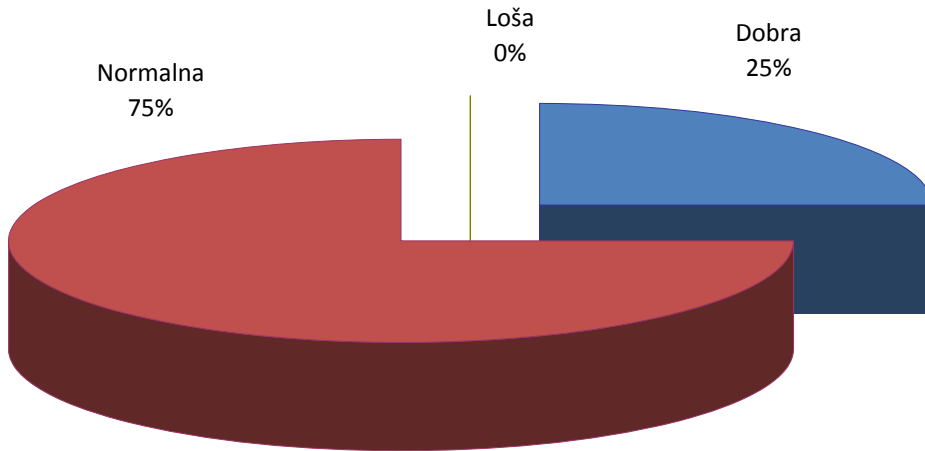

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

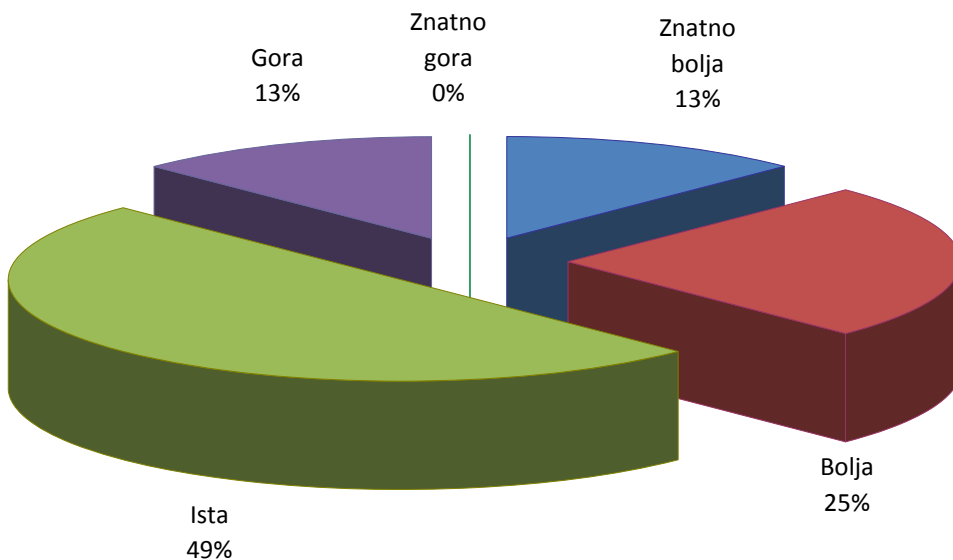

Profitabilnost – IKT sektor

Procjena profitabilnosti - na dan vršenja ankete

Promjena profitabilnosti prva pol 2011. u odnosu na drugu pol 2010.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Regionalna razvojna agencija Hercegovine REDAH sa sjedištem u Mostaru, ovim izdanjem Barometra malih i srednjih poduzeća započinje još jednu u nizu aktivnosti posvećenih razvoju kulture poduzetništva. Želja nam je kroz korištenje jedinstvene ekonomske metode, kreirane za potrebe implementacije projekta CREDO Hercegovina, zajedno upoznati mišljenja i stavove onih koji, zapravo, u svojim rukama i drže poduzetništvo naše regije – poduzetnika samih!

Ta potreba, osobito, dobiva na snazi danas, u uvjetima u kojima se naša ekonomija nalazi. S tim u vezi, odgovore na pitanja što je potrebno učiniti kako bi se današnja situacija prevladala i treba tražiti u redovima onih od kojih očekujemo predvođenje oporavka naše ekonomije.

Svjesni toga, osnovali smo regionalne odbore za najpropulzivnije industrijske sektore pred koje smo postavili niz izazova a jedan od najvažnijih je podizanje konkurentnosti na globalnom tržištu.

Naime, globalna ekonomska kriza značajno je utjecala na bosanskohercegovačku ekonomiju, što se u kombinaciji sa dugoročnim strukturalnim problemima i niskom konkurentnošću domaće ekonomije odrazilo na smanjenje svih ključnih ekonomskih indikatora u zemlji.

Brojne skorašnje publikacije koje je uradila Svjetska banka odnose se na ekonomske izgledе zemalja Zapadnog Balkana, među njima i BiH.

Najvažnija poruka koja proizilazi iz ovih publikacija je kako se dogodila promjena fokusa sa strane potražnje na stranu ponude. U narednom razdoblju ekonomska strana ponude, tj. primarna pitanja u vezi konkurentnosti, igrat će sve značajniju ulogu.

Domaći rast se do sada oslanjao na povećani izvoz i na ekspanziju domaće potražnje omogućenu kroz eksterne poticaje: doznake iz inozemstva, priliv stranih izravnih investicija, finansijsku pomoć od strane EU, kreditnu ekspanziju u bankarskom sistemu.

Dotok takvih izvora prihoda vodio je prema asimetričnoj ekspanziji potrošnje i nastanku eksternih dugova, trgovačkog deficita i niske stope štednje što je učinilo da naša zemlja postane izuzetno ovisna o eksternim uvjetima, što je svoju grubu potvrdu dobilo nakon izbijanja globalne ekonomske krize (drastično smanjenje narudžbi iz izvoza).

Iz svega dosad navedenog evidentno je kako je ekonomska kriza demonstrirala neodrživost modela rasta koji je BiH slijedila u prošlosti, baziran na domaćoj

potražnji i prilivu kapitala. U tom smislu, priliv kapitala bi u budućnosti trebao biti usmjeren više prema investicijama u sektoru izvoza, a veza između izvoza i inovacija trebala bi biti naglašena kroz proizvodnju.

U tom smislu želimo i ovom aktivnošću dati doprinos kako sagledavanju trenutnog stanja tako i uočavanju trendova u poslovanju privrednih subjekata koji djeluju u izabranim industrijskim sektorima.

Regionalna razvojna agencija REDAH nastavlja sa kontinuiranim praćenjem ekonomskih parametara, kroz korištenje postojeće metodologije. Naredni broj planiran je za ljeto 2012. godine kada ćemo dobiti i odgovore na neka od pitanja koja su aktualizirana kroz ovaj broj Barometra.

